

Concept Programma Energietransitie (70% versie)

Datum: 12-09-23

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Context.....	4
1.1.1 (Inter)nationale Context	4
1.2 Ambitie Heemskerk	5
1.2.1. Ambitie en doelen.....	5
1.2.2. Samenhang met andere programma's	5
2. Energieopgave.....	7
2.1 Het vertrekpunt.....	7
2.1.1 Uitstoot van broeikasgassen	7
2.1.2 CO ₂ -doelstelling	7
2.1.3 Recente gebeurtenissen	8
2.1.4 CO ₂ -uitstoot in 2019	8
2.2 Prognose richting 2030	9
3. Visie en Strategie.....	11
3.1 Visie en Strategie	11
3.2 De aanpak.....	14
3.3 Trends en ontwikkelingen	15
3.3.1. Netcongestie.....	15
3.3.2. Technologische innovaties.....	16
3.3.3. CO2 beprijzing? CSRD?.....	16
3.3.4. Geopolitieke gebeurtenissen	16
3.3.5. Energiearmoede	16
3.3.6. Ontwikkelingen arbeidsmarkt.....	16
3.3.7. Natuurbescherming en de energietransitie.....	17
3.3.8. Wijzigingen regelgeving	17
4. Doelgroepen.....	18
4.1 Inwonersaanpak	18
4.1.1 Wat willen we bereiken?	18
4.1.2 Wie willen we bereiken?.....	19
4.1.3 Hoe bereiken we dat doel?	20
4.2 Aanpak Maatschappelijke organisaties.....	28
4.2.1 Wie willen we bereiken?.....	28
4.2.2 Wat willen we bereiken?	28
4.2.3 Hoe willen we dit bereiken?	29
4.3 Ondernemersaanpak	32
4.3.1 Wie willen we bereiken?.....	32
4.3.2 Wat willen we bereiken?	32
4.3.3 Hoe willen we het bereiken?	33
4.4 Overkoepelende opgaves.....	36
4.4.1 Warmte(net) Heemskerk	36

4.4.2 Elektriciteit	37
4.4.3 Mobiliteit	39
4.4.4 Actueel beleid en regionale opgaves	40
5. Samenwerking en Participatie	41
6. Sturing en middelen	43
6.1 Sturing.....	43
6.1.1. Sturingscyclus	43
6.1.2. Focus voor 2024 met doorkijk naar 2025	44
6.2. Middelen	45
Bijlagen concept.....	47
▪ Begrippenlijst	47
▪ Overzicht actielijnen	47
▪ Routekaart/ Programma planning	47
▪ Resultaten bewoner enquête	47

1. Inleiding

1.1 Context

Gemeente Heemskerk wil een belangrijke bijdrage leveren aan de huidige uitdagingen van de energietransitie. Deze transitie houdt in dat we overschakelen van fossiele brandstoffen zoals olie, aardgas en steenkool voor het opwekken van elektriciteit en warmte naar hernieuwbare bronnen zoals zonne- en windenergie en aardwarmte. Dit heeft een grote impact op het dagelijks leven van alle inwoners.

Internationale en nationale akkoorden zoals het Klimaatakkoord van Parijs, het Europese Fit for 55 en het Nederlandse Nationale Klimaatakkoord, zijn omgezet naar regionale en lokale plannen, zoals de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid en de Transitievisie Warmte Heemskerk.

Er is de afgelopen jaren in de Heemskerkse samenleving al veel gebeurd op gebied van de energietransitie. Enkele voorbeelden zijn:

- Het burgerinitiatief uit 2019 dat heeft geleid tot de oprichting van de lokale energiecoöperatie Eco Heemskerk. Zij ondersteunen sindsdien met diverse projecten de energietransitie bij inwoners.
- De oprichting van Greenbiz IJmond, een publiek-private samenwerking tussen bedrijven, de Omgevingsdienst IJmond en de IJmondgemeenten om bedrijven ondersteuning te bieden bij verduurzamingsvraagstukken
- De stappen die gemeente Heemskerk zelf zet om de eigen bedrijfsvoering te verduurzamen door bijvoorbeeld het plaatsen van zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis.
- Het verduurzamen van het corporatiebezit door Woonopmaat
- De verduurzaming van de bedrijfsvoering van Floricultura door het gebruik van duurzame warmte uit geothermie.

Maar om de landelijke doelen te halen is een versnelling nodig: we moeten intensiveren op de uitvoering. Het programma energietransitie is ontwikkeld om deze doelstelling te realiseren.

1.1.1 (Inter)nationale Context

Het klimaat verandert wereldwijd, wat gevolgen heeft voor ons allen. Samen met 195 andere landen heeft Nederland zich verbonden aan de doelstelling om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder twee graden Celsius in 2050 (Het Akkoord van Parijs, 2015). Dit vraagt om een radicale verschuiving in hoe we omgaan met energie. In het Nationaal Klimaatakkoord wordt beschreven hoe Nederland dit aanpakt.

Als onderdeel van de Europese Green Deal wordt in Nederland (en in de Europese Unie) uitgegaan van een broeikasgasuitstoot die in 2030 minimaal 55% lager is dan die in 1990. Dit is vastgelegd in het Coalitieakkoord van 15 december 2021. Om deze doelstellingen te halen, is een snelle overgang naar een duurzame energievoorziening noodzakelijk.

Hoewel er nog steeds nieuwe ontwikkelingen en technologieën zullen blijven komen, is het belangrijk om te beseffen dat we niet kunnen blijven wachten. De urgentie van de energietransitie vereist dat we nu actie ondernemen en concrete stappen zetten naar een duurzame toekomst.

1.2 Ambitie Heemskerk

1.2.1. Ambitie en doelen

De gemeente Heemskerk erkent het belang van het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen en het bevorderen van duurzaamheid om een leefbare en toekomstbestendige gemeente te creëren. In de **Omgevingsvisie Heemskerk 2040** (februari 2021) staat dat het de ambitie van Heemskerk is om te zorgen voor een duurzame, prettige, gezonde leef, woon- en werkomgeving, waarbij toekomstbestendige keuzes worden gemaakt. Duurzaamheid is voor Heemskerk een leidend principe, waarbij altijd de balans wordt gezocht tussen People (de mens), Planet (planeet, milieu) en Prosperity (brede welvaart).

Eén van de leidende uitgangspunten in de omgevingsvisie is de keuze voor een duurzame ontwikkeling van de gemeente en het streven om **klimaatneutraal**¹ te worden. Binnen het thema 'Gezond Heemskerk' worden onder andere de volgende beleidsuitgangspunten benoemd:

- *Een schone, duurzame omgeving:* het schoon en gezond maken en houden van de leefomgeving door onder andere duurzame energieopwekking. We streven naar energiezuinige of zelfs energieopwekkende bebouwing. Overige energie wordt duurzaam opgewekt en de energie-infrastructuur wordt aangepast om vraag en aanbod af te stemmen.
- *In 2050 is Heemskerk los van aardgas.* Onderzoek naar verschillende mogelijkheden voor verduurzaming van energieverbruik wordt ondernomen, zoals het benutten van geothermie, riothermie, aquathermie, en kleinschalige opwekking van duurzame warmte.
- *Elektriciteit wordt zoveel mogelijk duurzaam opgewekt:* samen met andere gemeenten een significante bijdrage leveren aan de landelijke doelstellingen. De huidige opwekking van 148 GWh in de regio is uitgebreid naar 302 GWh dankzij opwekking uit diverse zoekgebieden.

We willen een toekomst creëren waarin duurzame energie de norm is en waarin we onze gemeente gezond, schoon, duurzaam en klimaatbestendig houden voor huidige en toekomstige generaties. In de volgende hoofdstukken van dit programma worden bovenstaande ambities vertaald naar concretere doelen voor 2030 en inzet van de gemeente om die doelen te bereiken. We gaan dieper in op de specifieke uitdagingen, kansen en maatregelen die nodig zijn om de energietransitie in Heemskerk te realiseren.

1.2.2. Samenhang met andere programma's

Om concrete stappen richting het toekomstbeeld uit de omgevingsvisie te zetten, maakt de gemeente gebruik van het instrument 'programma', dat binnen de omgevingswet wordt geïntroduceerd. In programma's kunnen onderwerpen uit de omgevingsvisie verder worden uitgewerkt in concrete doelen en maatregelen.

Programma mobiliteit en Laadvisie

Naast het programma energietransitie wil de gemeente in 2024 ook het programma mobiliteit vaststellen. In dat integrale document met ambities, doelen en maatregelen op het gebied van mobiliteit, wordt *duurzame mobiliteit* een belangrijk onderwerp.

¹ Een klimaatneutrale gemeente, is een gemeente waarbinnen geen broeikasgassen uitgestoten wordt – of waar de uitstoot gecompenseerd wordt. In de omgevingsvisie staat niet gespecificeerd in welk jaar de gemeente klimaatneutraliteit wil bereiken. Landelijk willen we uiterlijk in 2050 klimaatneutraal zijn (Klimaatakkoord). Voor de Heemskerkse ambities gaan we in dit document ook uit van het Klimaatakkoord. Ook nemen we 55% CO₂-reductie in 2030 als uitgangspunt.

Ook stelt de gemeente de Heemskerkse laadvisie op waarin wij aangeven hoe we de elektrificatie van de mobiliteit richting 2030 gaan faciliteren.

De gemeente Heemskerk staat namelijk voor de opgave om duurzame vormen van mobiliteit (fietsen, wandelen, Openbaar Vervoer (OV) en elektrische (deel)mobiliteit) te bevorderen en het fossiele brandstofverbruik terug te dringen. Dit kan door het verbeteren - en veiliger maken - van de infrastructuur voor deze modaliteiten, zodat fietsen, wandelen en het OV aantrekkelijker worden voor inwoners en bezoekers en het aantal autokilometers wordt teruggedrongen. De duurzaamste kilometer is immers de niet gereden kilometer.

Het programma Energietransitie gaat derhalve maar zeer beperkt in op het onderwerp duurzame mobiliteit en het terugdringen van de CO₂-uitstoot in deze sector.

Programma Milieu en Leefomgeving

In 2024 stelt de gemeente Heemskerk het Programma Milieu en Leefomgeving vast. Het doel van het programma is het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving. Een groot deel van de werkzaamheden wordt uitgevoerd door ODIJ (zowel op de wettelijke als bovenwettelijke taken). Het programma focust zich op drie thema's: Milieu en gezondheid, duurzaamheid en energietransitie, klimaat en groen. Er zal een overlap zijn met het programma Energietransitie, waar wij ook op meerdere actielijnen de expertise van ODIJ inzetten. Wij hanteren het uitgangspunt dat die inhoud volledig in lijn is met de inhoud van het Programma Energietransitie.

2. Energieopgave

2.1 Het vertrekpunt

2.1.1 Uitstoot van broeikasgassen

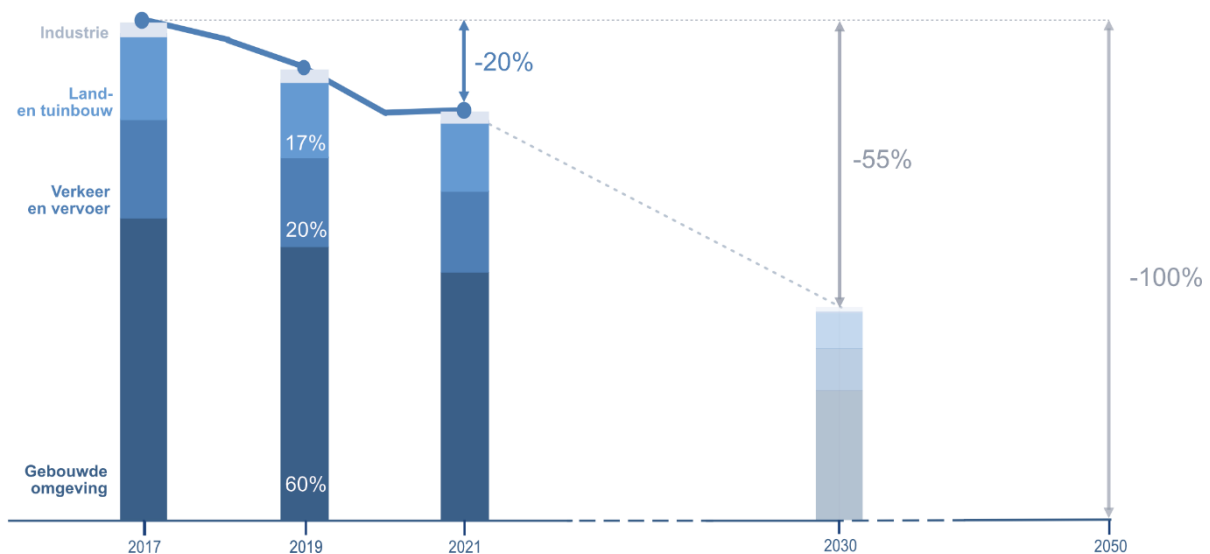
Het gebruik van fossiele brandstoffen veroorzaakt de uitstoot van broeikasgassen. Deze broeikasgassen zorgen ervoor dat de warmte op aarde steeds minder goed kan ontsnappen uit de atmosfeer. Hierdoor warmt de aarde langzaam op. Het meest voorkomende broeikasgas is koolstofdioxide (CO₂), maar er zijn ook andere schadelijke broeikasgassen zoals Methaan, Lachgas, Fluorkoolwaterstoffen en Zwavelhexafluoride. We beschrijven de broeikasgassen in dit stuk verder als CO₂-uitstoot.

Om de CO₂-uitstoot te verminderen, richt de energietransitie zich op het overschakelen van fossiele energiebronnen zoals olie, aardgas en steenkool naar hernieuwbare – en schone - energiebronnen zoals zonne- en windenergie.

2.1.2 CO₂-doelstelling

In het klimaatakkoord is afgesproken dat we de Nederlandse CO₂-uitstoot terugdringen naar nul in 2050. Een tussendoel dat hiervoor gesteld is, is dat de uitstoot met 55% is afgenomen in 2030 t.o.v. 1990. Heemskerk volgt deze landelijke ambitie. Op lokaal niveau zijn de gegevens van 1990 echter niet volledig inzichtelijk. Het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) geeft aan dat op landelijk niveau de uitstoten van 2017 gelijk waren aan die van 1990². Daarom houden we voor de doelstellingen voor Heemskerk ook 2017 aan als basisjaar.

Tussen 2017 en 2021 is er al 20% CO₂-uitstoot gereduceerd. Dit betekent dat om naar die 55% reductie te gaan in 2030, we nog 35% moeten reduceren. Hierbij moet echter wel rekening gehouden worden met recente gebeurtenissen waardoor de CO₂-uitstoot in 2020 en in 2021 lager uitvielen.

Figuur 1: doelstelling CO₂-uitstoot

² Bron: [RIVM](#)

2.1.3 Recente gebeurtenissen

De afgelopen jaren daalde de CO₂-uitstoot o.a. door de gebeurtenissen rondom de coronapandemie en de stijgende energieprijzen. In 2020 zorgde de wereldwijde verspreiding van het coronavirus voor ingrijpende veranderingen in ons dagelijks leven. Maatregelen zoals lockdowns en reisbeperkingen resulteerden in verminderde economische activiteit en daardoor daalde de CO₂-uitstoot (tijdelijk).

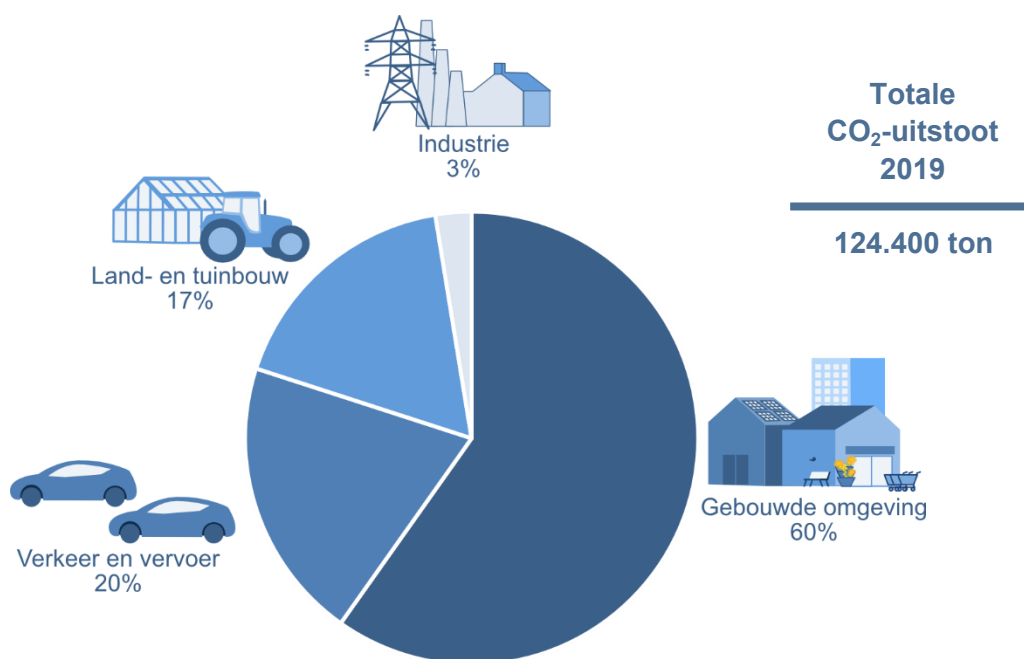
Tegelijkertijd beïnvloedden schommelingen in energieprijzen eveneens de CO₂-uitstoot. Door hoge energiekosten voor ondernemingen en inwoners werd vaker en actiever gekeken naar mogelijkheden om energie te besparen.

Om een beter beeld te krijgen van de uitstoot vóór de coronapandemie en de schommelingen in energieprijzen, hebben we een uitgebreide voetafdruk gemaakt van het jaar 2019.

2.1.4 CO₂-uitstoot in 2019

De totale CO₂-uitstoot van de gemeente Heemskerk bedroeg in 2019 **124.400 ton**³.

In Heemskerk hebben we een goed inzicht in de bronnen van de CO₂-uitstoot. Dit inzicht helpt ons om kansrijke en wenselijke maatregelen voor CO₂-reductie te identificeren.

Figuur 2: CO₂-voetafdruk Heemskerk 2019

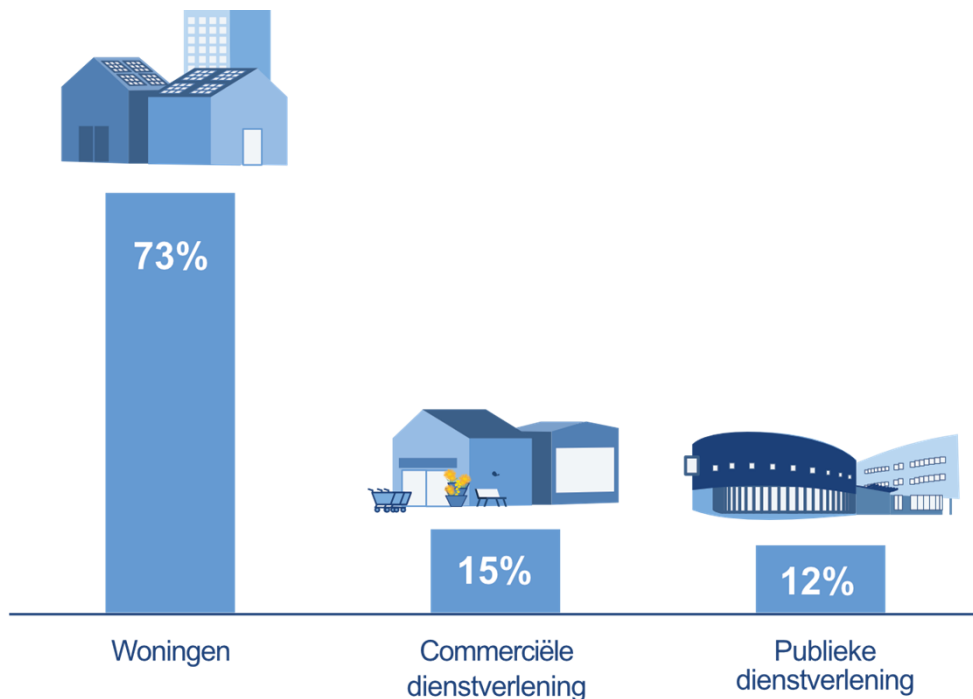
De CO₂-voetafdruk is opgesteld d.m.v. gegevens uit de Regionale Klimaatmonitor. Hierin wordt 'Land- en tuinbouw' beschreven als 'Landbouw, bosbouw en visserij' en 'Industrie' als 'Industrie, energie, afval en water'.

Een groot deel van de CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door het gebruik van aardgas en elektriciteit in de gebouwde omgeving. De gebouwde omgeving omvat woningen, commerciële en publieke

³ De uitstoot veroorzaakt op de van Autosnelweg (A9) is hierin niet meegenomen omdat de invloed van de gemeente hierop beperkt is.

De uitstoot veroorzaakt door TATA Steel is hierin niet meegenomen omdat deze bij de Regionale Klimaatmonitor niet gerekend wordt tot het grondgebied van de gemeente Heemskerk.

dienstverlening. Vooral bij woningen ontstaat het merendeel van deze uitstoot, zoals weergegeven in figuur 3. In het programma gaan we daarom ook uitgebreid in op inwoners (woningen), maar ook ondernemers (commerciële dienstverlening) en maatschappelijke organisaties (publieke dienstverlening).

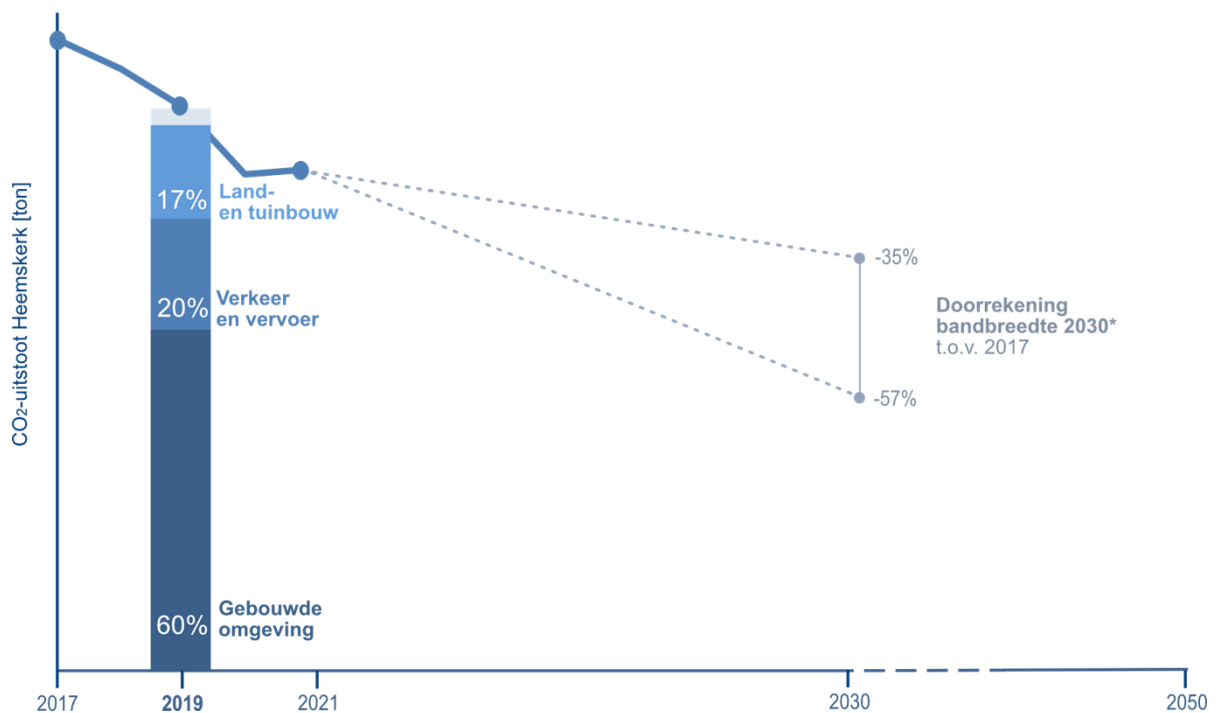
Figuur 3: CO₂-uitstoot gebouwde omgeving Heemskerk 2019

2.2 Prognose richting 2030

Om inzicht te krijgen in de effecten van de voorgenomen acties en maatregelen van het rijk, inwoners, ondernemingen, maatschappelijke organisaties en de gemeente Heemskerk is een prognose gemaakt op basis van cijfers van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). De CO₂-uitstoot komt in 2030 naar verwachting tussen de **35% en 57%** lager uit dan in 2017.

De prognose is afgeleid uit de gegevens van het rapport "Klimaat en Energieverkenning 2022" (KEV 2022)⁴ van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Het KEV 2022 voorspelt de nationale CO₂-uitstoot in 2030 aan de hand van autonome ontwikkelingen en vastgesteld beleid, zowel op rijks- als lokaal niveau. Deze voorspelling is vertaald naar de specifieke situatie in Heemskerk.

⁴ Bron: [KEV 2022](#)

Figuur 4: prognose CO₂-uitstoot Heemskerk

**De prognose is opgesteld d.m.v. landelijke cijfers uit het rapport Klimaat en Energieverkenning 2022 van het Planbureau voor de Leefomgeving. De doorrekening is gemaakt met de cijfers uit de bandbreedte.*

Indien al het in Heemskerk en landelijk vastgestelde beleid wordt uitgevoerd, wijst de prognose uit dat de CO₂-uitstoot in 2030 naar verwachting met 35% tot 57% zal zijn verminderd ten opzichte van 2017. Het belangrijkste voor het behalen van de doelen is dan ook om de plannen die er al zijn om te zetten in actie!

3. Visie en Strategie

3.1 Visie en Strategie

We willen in Heemskerk een toekomst creëren waarin we minder energie gebruiken en waarin de energie die we gebruiken afkomstig is uit duurzame bronnen.

Met de energietransitie leveren we een belangrijke bijdrage aan het verwezenlijken van deze toekomst. We weten waar we uit willen komen in 2050: **Heemskerk klimaatneutraal**. We weten ook welke tussenstop we in 2030 willen bereiken: 55% CO₂-reductie ten opzichte van 1990. We richten ons met deze strategie op 2030.

Om de energietransitie te doen slagen, moeten we de uitdaging waar we voor staan, zien als een opdracht die de hele maatschappij aangaat. De overstap naar het gebruik van hernieuwbare bronnen heeft invloed op verschillende aspecten van ons dagelijks leven. We moeten spaarzamer omgaan met de beschikbare energie, we passen onze manier van huisverwarming aan en we krijgen mogelijk meer inspraak en invloed op de energie die we opwekken. Daarnaast heeft de energietransitie gevolgen voor hoe we onze leefomgeving inrichten en hoe we ons verplaatsen. Hierbij kunnen effecten ontstaan voor de lokale economie en werkgelegenheid.

Speerpunten in de Heemskerkse strategie zijn dan ook:

1. De energietransitie is voor iedereen toegankelijk
2. Tot 2030 ligt de focus op zoveel mogelijk Heemskerkers in beweging krijgen
3. We doen het samen
4. De gemeente neemt de regie

1. De energietransitie is voor iedereen toegankelijk

Wij vinden het belangrijk om de lasten en voordelen van de energietransitie eerlijk te verdelen, zodat alle Heemskerks kunnen profiteren. Hierbij is het streven dat de energietransitie niet leidt tot aanzienlijk hogere woonlasten voor huishoudens of bedrijfslasten voor ondernemers.

De energietransitie brengt eveneens voordelen met zich mee, zoals een verbeterd wooncomfort, lagere energiekosten, verminderde onderhoudskosten, waarde stijging van de woning, een woning die klaar is voor de toekomst, en een verminderde ecologische voetafdruk. Het doel is dat deze voordelen voor iedereen merkbaar zijn.

2. Tot 2030 ligt de focus op zoveel mogelijk Heemskerkers in beweging krijgen.

Om gebouwen gereed te maken voor de transitie naar aardgasvrij op termijn, is het vaak nodig deze beter te isoleren. Denk hierbij aan dak-, gevel- en vloerisolatie en het toepassen van HR++-glas. Of aan de toepassing van zonnepanelen op daken.

Veel huishoudens en ondernemers in Heemskerk hebben de afgelopen jaren al grotere energiebesparende maatregelen genomen, vaak met hulp van het Duurzaam Bouwloket, Eco Heemskerk of Greenbiz IJmond.

Door gebouwen te isoleren, goed te ventileren en bewuster om te gaan met ons energieverbruik, verminderen we zowel het verbruik van aardgas als elektriciteit in woningen. Dit leidt al tot aanzienlijke CO₂-reductie in Heemskerk. Een bijkomend voordeel is dat goed geïsoleerde en geventileerde gebouwen meer comfort bieden en de energiekosten drastisch verminderen.

Tussen nu en 2030 ligt de focus voor de gemeente bij het ondersteunen van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij energie besparen en isoleren.

Daarnaast ondersteunen we die inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties die al in beweging zijn gekomen; de zogenaamde **koplopers**. We helpen hen waar nodig met de stap naar volledig aardgas-vrij.

3. We doen het samen

Iedere gebouweigenaar is uiteindelijk zelf verantwoordelijk om de benodigde verduurzamingsstappen te gaan zetten. Als gebouweigenaar pakt de gemeente daarin ook haar eigen verantwoordelijkheid. De gemeente Heemskerk wil de transitie versnellen ten opzichte van het huidige tempo. Wij zien het als onze taak om de verduurzamingsstappen bij particulieren, bij verhuurders, bij de verenigingen van eigenaren (VvE), bij ondernemers en bij maatschappelijke organisaties aan te jagen en zo goed mogelijk te faciliteren.

Wij zoeken daarin de samenwerking met de energiecoöperatie Eco Heemskerk en eventuele andere initiatieven. De gemeente staat er niet alleen voor. In de regio IJmond en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) werken wij samen met andere gemeentes en de omgevingsdienst. Zo proberen wij zoveel mogelijk van elkaars 'best practices' te leren en waar mogelijk samen te werken om zo gezamenlijk voordeel te behalen op bijvoorbeeld inkoop, beleidsvorming of uitvoering. Het Rijk ondersteunt onze inzet met financiële middelen en subsidiemogelijkheden.

Ook de samenwerking met de nutsbedrijven is cruciaal. Door de elektrificatie van ons energieverbruik, neemt de vraag naar elektriciteit toe. Knelpunten in het elektriciteitsnetwerk zijn in Noord-Holland al aan de orde van de dag. Met elkaar moeten we puzzelen op oplossingen en innovaties die de energietransitie op gang houden, maar ook de economie niet laten stagneren.

4. De gemeente neemt de regie

De gemeente Heemskerk heeft de verantwoordelijkheid om de juiste voorwaarden te scheppen voor een succesvolle transitie. Dit omvat stimuleren, informeren en faciliteren, zodat inwoners en ondernemers van Heemskerk optimaal kunnen profiteren van beschikbare (Rijks)subsidies.

Wanneer we spreken over "regie nemen", bedoelen we niet dat de gemeente alles zelf uitvoert of financiert. Binnen de regiefunctie neemt de gemeente diverse rollen op zich:

De gemeente initieert

De gemeente neemt het voortouw om een zo groot mogelijk deel van de Heemskerkse samenleving te betrekken bij het reduceren van de uitstoot van broeikasgassen. De gemeente initieert (samen met partners) projecten voor en met kwetsbare groepen.

De gemeente ondersteunt

Inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners enz. in de Heemskerkse samenleving hebben allen een eigen verantwoordelijkheid om te verduurzamen. De gemeente stimuleert hun zelf organiserend vermogen en biedt kennis, advies, voorlichting en faciliteiten voor kennisdeling.

De gemeente werkt samen

De gemeente ziet de energietransitie als een gezamenlijke opgave en zoekt samenwerking met inwoners, ondernemers, vrijwilligers, professionals, maatschappelijke organisaties, andere overheden en marktpartijen. Iedere partner draagt bij aan het geheel, waarbij de gemeente partijen en initiatieven verbindt.

De gemeente reguleert

De gemeente is uiteindelijk verantwoordelijk voor wettelijke taken rond toezicht en handhaving van wet- en regelgeving. Het Planbureau voor de Leefomgeving schrijft in haar rapport 'Klimaat- en energieverkenning 2022' dat een goede handhaving op de energiebespaarplicht voor bedrijven en label-C plicht voor kantoren een grote bijdrage kan leveren aan het behalen van de klimaatdoelen.

De gemeente voert uit

De gemeente is als 'bedrijf' ook een partij met een verantwoordelijkheid om in de eigen bedrijfsvoering te werken aan CO₂-reductie. Dit heeft betrekking op het gemeentelijk vastgoed, het wagenpark en mobiele werktuigen. Wij nemen onze voorbeeldrol in de samenleving serieus en hebben de ambitie om in 2030 als organisatie klimaatneutraal te zijn.

Met de strategie in dit document neemt de gemeente ook de leiding in het toewijzen van middelen om diverse doelgroepen te ondersteunen bij de overstap naar aardgasvrij. De bijbehorende routekaart⁵ schetst de projecten en maatregelen die de gemeente de komende jaren wil uitvoeren. Flexibiliteit in het programma staat centraal, gezien verschuivingen in prioriteiten door nieuwe ontwikkelingen, innovaties en maatschappelijke vraagstukken.

⁵ Komt in bijlage

3.2 De aanpak

In het Nederlandse klimaatakkoord, zijn CO₂-reductiedoelen gesteld per sector: gebouwde omgeving, verkeer&vervoer, industrie en landbouw en natuur. In de Heemskerkse voetafdruk (§ 2.1) zien we deze categorieën terug en zien we dat de uitstoot in Heemskerk vooral voortkomt uit de gebouwde omgeving, in verkeer&vervoer en in land- en tuinbouw. Binnen de sector gebouwde omgeving vallen alle woningen, maar ook utiliteitsbouw en maatschappelijk vastgoed.

CO₂-reductie moet in Heemskerk gerealiseerd worden met energie besparen, duurzame energie opwekken, het aardgasvrij-maken van de gebouwen en het verduurzamen van vervoersbewegingen.

In dit programma energietransitie vertalen we deze meer technische doelstellingen naar een doelgroepen-aanpak. Wij gaan de energietransitie in Heemskerk versnellen met specifieke ondersteuning voor **inwoners**, voor **maatschappelijke organisaties** en voor **ondernemers**.

Binnen de drie doelgroepen, werken we in totaal aan zestien actielijnen met acties en maatregelen. In het volgende hoofdstuk werken we deze pijlers uit in een routekaart per doelgroep. Onze inzet en rol verschilt per doelgroep. De grootste inspanning gaat naar het aanjagen van verduurzaming bij inwoners.

Naast de drie doelgroepen, zetten wij ook in op een routekaart van vier overkoepelende opgaves:

1. **Warmtenet Heemskerk**
2. **Elektriciteit (vraagstukken rondom het netwerk en grootschalig duurzaam opwekken)**
3. **Duurzame Mobiliteit**
4. **Actueel beleid en Regionale opgaves**

3.3 Trends en ontwikkelingen

Deze paragraaf geeft inzicht in de belangrijkste trends en ontwikkelingen die effect hebben op de energietransitie in Heemskerk.

3.3.1. Netcongestie

Netcongestie ontstaat wanneer het elektriciteitsnet overbelast raakt doordat de vraag naar elektriciteit groter is dan de transportcapaciteit. Deze transportcapaciteit is het maximum aan elektriciteit dat in een bepaalde tijd via het net verplaatst kan worden.

In Noord-Holland transformeert het energielandschap snel. Zowel bedrijven als bewoners zetten zich actief in voor duurzaamheid. Elektriciteit neemt steeds meer de rol van voornaamste energiebron voor bedrijven en transport over. Digitalisering, bedrijfsgroei en de woningbouwopgave dragen hier eveneens aan bij. Daarnaast wekken individuen en bedrijven steeds vaker zelf elektriciteit op. Dit verandert het traditionele patroon van centrale elektriciteitsopwekking naar opwekking op diverse locaties. Hierbij wordt overtollige stroom aan het net teruggeleverd wanneer lokale opslag of direct gebruik niet mogelijk is.

Met een mogelijke toename van leveringonzekerheid in de toekomst, door afhankelijkheid van duurzame bronnen zoals zon en wind, resulteert dit in overbelasting van het elektriciteitsnet op meerdere niveaus: hoogspanning, middenspanning en laagspanning.

TenneT en Liander werken in de komende 10 jaar actief aan het oplossen van bestaande knelpunten. Ze bouwen verspreid over de hele provincie Noord-Holland 55 nieuwe elektriciteitsstations en breiden 56 bestaande stations uit. Toch wordt verwacht dat de vraag naar elektriciteit verder blijft stijgen, soms wel met een verviervoudiging. Om overal tegelijkertijd uit te breiden is echter niet haalbaar⁶.

Het stimuleren van flexibiliteit in het elektriciteitssysteem, bijvoorbeeld via slimme netwerken en energieopslag, is ook belangrijk. Hierdoor kan efficiënter worden omgegaan met piekbelastingen en variabele opwekking uit hernieuwbare bronnen.

Op dit moment is in Heemskerk het aanvragen of uitbreiden van grootverbruikaansluitingen niet langer mogelijk. Hierdoor bestaat het risico dat de energietransitie in Heemskerk en Noord-Holland vastloopt door netcongestie en dat CO₂-reductiedoelen niet worden gehaald. Daarnaast is het ook in het grootste belang van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en inwoners in de regio om de problematiek aan te pakken.

Zowel nationaal als provinciaal zijn Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat opgesteld om cruciale projecten uit te voeren (MIEK en P-MIEK). Bovendien heeft de Tweede Kamer ingestemd met een wetsvoorstel waardoor de salderingsregeling vanaf 2023 geleidelijk wordt afgebouwd, met volledige afschaffing in 2031. Hierdoor wordt terugleveren van energie aan het net minder aantrekkelijk.

Wat kan Heemskerk doen?

- Energie besparen zoveel mogelijk stimuleren en faciliteren. Alle energie die je niet gebruikt, hoeft ook niet getransporteerd te worden.

⁶ www.noordholland.nl

- Gebiedsgerichte aanpak stimuleren (bijvoorbeeld op bedrijventerreinen) waarbij vraag en aanbod van energie zoveel mogelijk lokaal wordt afgestemd of waar opgewekte elektriciteit lokaal kan worden opgeslagen.
- Een warmtenet faciliteren, zodat elektriciteit niet de enige bron van duurzame warmte is.
- Innovaties faciliteren en verspreiden van kennis daarover stimuleren.

3.3.2. Technologische innovaties

Nog aanvullen in 100% versie

3.3.3. CO2 beprijzing? CSRD?

Nog aanvullen in 100% versie

3.3.4. Geopolitieke gebeurtenissen

Elektriciteits- en gasprijzen zijn sterk gestegen door de post-corona economische groei, het verminderde gebruik van Gronings gas en de afhankelijkheid van (duur) Russisch gas (beïnvloed door de Oekraïense oorlog). Na overheidsinterventie en verminderde afhankelijkheid van Russisch gas, zijn de prijzen weer aanzienlijk gedaald. Deze prijschommelingen beïnvloeden de snelheid van de overgang naar duurzame energie, met effecten op de aantrekkelijkheid van hernieuwbare energieproductie en de recente heropeningen van kolencentrales om productietekorten op te vangen tot gevolg.

3.3.5. Energiearmoede

Hevige prijsstijgingen voor gas en elektriciteit, samen met inflatie van andere producten, hebben geleid tot energiearmoede bij ruim een half miljoen Nederlandse huishoudens⁷. Dit treft vooral mensen met een laag inkomen in slecht geïsoleerde woningen. TNO-onderzoek (Nederlandse organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek) toont aan dat de helft van de bevolking niet in staat is om zelf hun huis te verduurzamen, waardoor de energiearmoede verder zal toenemen. Om dit tegen te gaan, geeft de overheid prioriteit aan het ondersteunen van inwoners bij kleine energiebesparende maatregelen en het isoleren van woningen met een laag energielabel (D, E, F of G). Middelen zijn beschikbaar gesteld aan gemeenten, onder andere via het Nationaal Isolatieprogramma. Ook de gemeenteraad in Heemskerk heeft middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van energiearmoede.

3.3.6. Ontwikkelingen arbeidsmarkt

De energietransitie brengt aanzienlijke veranderingen op de arbeidsmarkt teweeg. De groeiende vraag naar groene energie leidt tot een tekort aan klimaatinstallateurs en isolatie-experts⁸. Het Rijk reageert door technische vakmensen om te scholen en benadrukt de samenwerking tussen bedrijven, overheden en scholen. Een actieplan van het ministerie van Economische Zaken moet de instroom in groen en digitale banen verhogen en behoud van personeel bevorderen. Vanuit Verbond van Nederlandse Ondernemingen en het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond (VNO-NCW) en midden- en kleinbedrijven (MKB-Nederland) wordt ingezet op efficiënter organiseren van werkzaamheden door digitaliseren en robotiseren. Tegelijkertijd zullen banen in fossiele sectoren, zoals kolenwinning en olie- en gasindustrie, verdwijnen. Het Rijk zal voor deze werknemers een sociaal vangnet opzetten (het 'kolenketen'-initiatief).

Maar de tekorten op de arbeidsmarkt zijn voorlopig structureel.

⁷ [TNO brengt energiearmoede gedetailleerd in kaart](#)

⁸ [SER: Advies Energietransitie en werkgelegenheid](#)

3.3.7. Natuurbescherming en de energietransitie

Om energie te besparen en woningen geschikt te maken voor de overstap naar aardgasvrij wonen, is woningisolatie van essentieel belang. Dit omvat onder andere isolatie van gevels en daken, zoals het vullen van spouwmuren met isolatiemateriaal. Echter, in spouwmuren en onder daken kunnen ook beschermde diersoorten voorkomen, zoals vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. Deze dieren verliezen hun nestplaatsen en kunnen zelfs schade oplopen tijdens isolatiewerkzaamheden.

De Wet Natuurbescherming vereist daarom voorafgaand aan isolatiewerkzaamheden een flora- en fauna-onderzoek. Als beschermde soorten worden aangetroffen, moet vervolgonderzoek worden uitgevoerd en/ of een Soorten Management Plan worden opgesteld, met maatregelen, gedragsregels en afspraken om het beheer en de bescherming van de flora en fauna te borgen.

Het behoud van biodiversiteit mag niet in het gedrang komen door de energietransitie, maar voor initiatiefnemers kan dit een complicerende factor zijn. Het risico bestaat dat isolatieprojecten hierdoor vertraging oplopen.

Heemskerk anticipeert daarom op aankomende isolatieprojecten en stelt een gemeentelijk Soorten Management Plan op. Grootschalig onderzoek is al uitgevoerd en een algemene ontheffing van de Wet Natuurbescherming is aangevraagd. Het Soorten Management Plan vereist dat elke isolatieklus gepaard gaat met een compenserende maatregel (bijvoorbeeld nestgelegenheid voor vogels/vleermuizen) en dat niet te veel gebouwen tegelijkertijd in één wijk worden aangepakt om de impact op beschermde soorten te minimaliseren.

Een inwoner/ initiatiefnemer doet in de toekomst een melding bij de gemeente over uit te voeren (isolatie)maatregelen; de gemeente geeft vervolgens aan of er maatregelen uit het soortenmanagementplan van toepassing zijn.

3.3.8. Wijzigingen regelgeving

In het kader van de energietransitie komt er nieuwe wetgeving of wordt er wetgeving aangepast:

- De WGIW (wet gemeentelijke instrumenten Warmtetransitie) geeft de gemeenten meer sturing om hun regierol in de energietransitie uit te voeren.
- Daarnaast wordt de warmtewet aangepast. Dit moet resulteren in de Wet Collectieve Warmtevoorziening (WCW of warmtewet 2.0).

Warmtenetten gaan een grote bijdrage leveren aan de energietransitie. Het streven is dat uiteindelijk 20 tot 25 procent van de huishoudens op een warmtenet wordt aangesloten. De Wet Collectieve Warmtevoorziening (WCW) moet die verandering versnellen en het draagvlak in de samenleving vergroten.

4. Doelgroepen

4.1 Inwonersaanpak

(Actielijn 1 t/m 7)

4.1.1 Wat willen we bereiken?

In Heemskerk staan in totaal 17.882 woningen. In 2017 was de gezamenlijke CO₂-uitstoot van deze woningen 59.600 ton. Het doel is om deze uitstoot tegen 2030 te verminderen tot 26.800 ton CO₂, wat overeenkomt met een reductie van 55% ten opzichte van 2017 (vergelijkbaar met 1990).

Het meten van de CO₂-uitstoot is een manier om te monitoren hoe wij ervoor staan in de transitie richting een klimaatneutraal Nederland. Wat voor Heemskerk zelf belangrijk is, is allereerst dat een zo groot mogelijk deel van de inwoners zich in 2030 bewust is van het belang van energie besparen, de voordelen van verduurzamen, dat inwoners weten welke verduurzamingsstappen ze kunnen zetten en hoe ze gebruik kunnen maken van de ondersteuning die de gemeente biedt.

Daarnaast willen we voor 2030 zoveel mogelijk woningeigenaren aan de slag krijgen met het verduurzamen van de Heemskerkse woningvoorraad.

We stellen onszelf daartoe de volgende doelen:

Minstens 80% van de Heemskerkse inwoners boven de 21 jaar is zich bewust van de mogelijkheden en het belang van energie besparen en heeft minimaal kleine energiebesparende maatregelen getroffen.

Met behulp van een tweejaarlijkse enquête meet de gemeente de betrokkenheid bij de energietransitie en de bekendheid van de ondersteuning die de gemeente biedt.

In 2023 is --% van de Heemskerkse inwoners zich bewust van het belang van energie besparen; --% is bekend met één of meer ondersteuningsmaatregelen die de gemeente faciliteert⁹. (zie bijlage X).

Het aardgasverbruik van de totale woningvoorraad in Heemskerk is in 2030 30% lager dan in 2017.

In 2050 moet Heemskerk (en Nederland als geheel) volledig aardgasvrij zijn. Tussen 2017 en 2021 is het gasverbruik slechts 2% gedaald. In 2022 is het gasverbruik van woningen door de energiecrisis landelijk zo'n 25% gedaald (specifieke cijfers voor Heemskerk zijn nog niet beschikbaar).

Om op de 'reductiecurve' richting 2050 te blijven, moet in 2030 al zeker 30% aardgas gereduceerd zijn ten opzichte van 2017. De verwachting is dat de daling van 2022 zich niet zomaar zal doorzetten als de energieprijzen weer dalen. Waar op de curve we zitten in 2023 is moeilijk te voorspellen, maar er is in ieder geval zeker een aanzienlijke versnelling nodig ten opzichte van de jaren 2017-2021.

Op basis van het aardgasverbruik wordt zichtbaar in hoeverre huishoudens in Heemskerk grote energiebesparende maatregelen hebben uitgevoerd. We hebben het dan over bijvoorbeeld dak-, gevel-, leiding- of vloerisolatie, HR++ glas, (hybride) warmtepompen of warmte-terugwinsystemen en

⁹ Vanaf september 2023 houdt de gemeente een enquête onder inwoners. Op basis hiervan wordt in de 100% versie van het programma document een inschatting van de huidige percentages ingevuld.

zonnepanelen. Deze maatregelen leiden tot een lager energieverbruik en daarmee een lagere CO₂-uitstoot.

We streven naar een of meer grote energiebesparende maatregelen bij 1 op de 3 huishoudens met een koopwoning in Heemskerk. Daarnaast gaan wij ervan uit dat alle huurwoningen met een E-label of lager voor 2030 zijn gerenoveerd (om te kunnen voldoen aan landelijke wetgeving hieromtrent).

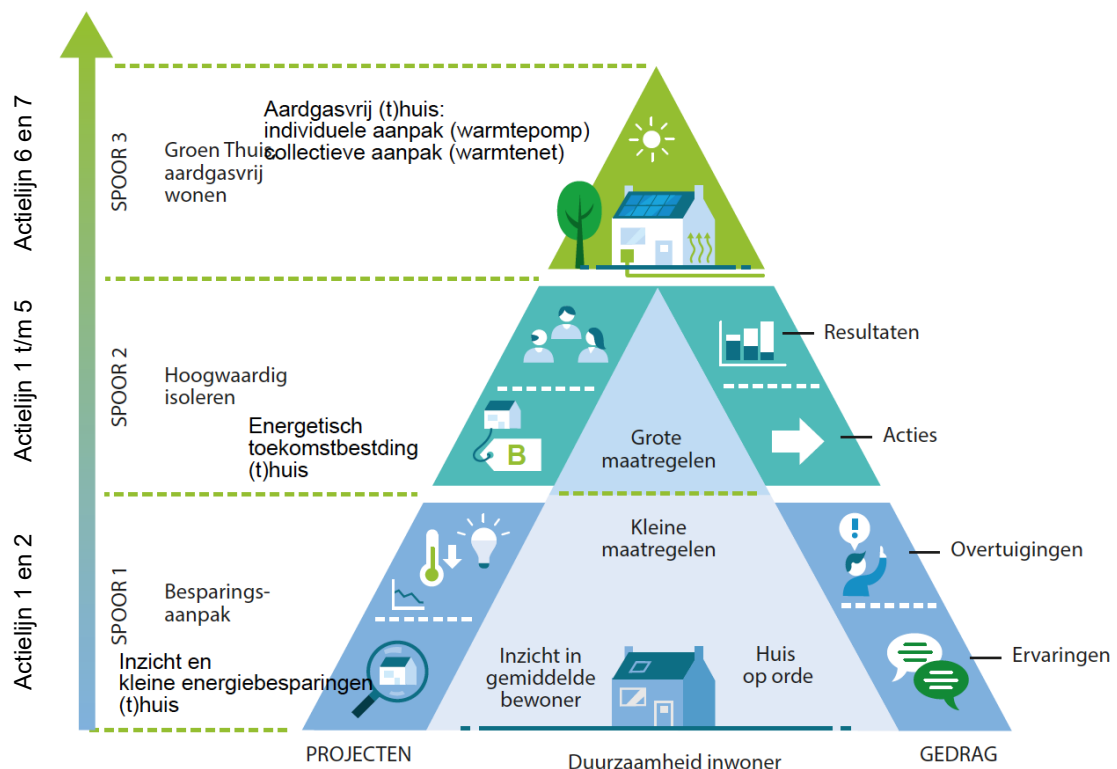
We geven uitvoering aan de ambities uit de Transitievisie Warmte (2021), waarin is vastgelegd dat in Heemskerk in 2030 3.750 woningequivalenten aardgasvrij(ready) zijn gemaakt.

Hierin zit uiteraard een aanzienlijke overlap met de grote energiebesparende maatregelen en de renovatie van de huurwoningen.

4.1.2 Wie willen we bereiken?

De energietransitie in Heemskerk is inclusief. Dat betekent dat iedereen moet kunnen deelnemen en profiteren van de voordelen.

In onze aanpak houden we ook rekening met de ‘transitiefase’ waarin de inwoner zich bevindt. Er zijn woningeigenaren die, ondanks de wat minder geschikte woning, veel waarde hechten aan aardgasloos verwarmen. Of inwoners die gaan verhuizen en eerst groots willen verbouwen (natuurlijk moment om te verduurzamen). Deze groep met mensen zitten in een zeer geschikte transitiefase in hun leven. Er zijn ook inwoners die de noodzaak voor verduurzaming nog niet voelen, die andere prioriteiten moeten stellen in hun leven of die als huurder minder directe invloed op grote energiebesparende maatregelen aan de woning.

Figuur 5: verduurzaming woningen o.b.v. transitiefase (afbeelding wordt nog aangepast en verduidelijkt)

Onze aanpak richt zich zowel op particuliere woningeigenaren, als op huurders en verhuurders.

- *Particuliere woningeigenaren*

Zo'n 60% van het totaal aantal woningen in Heemskerk zijn koopwoningen. De (particuliere) woningeigenaar is uiteindelijk zelf aan zet om de eigen woning te verduurzamen. Maar niet iedereen is daarin even zelfredzaam. We zetten ons actief in om een zo groot mogelijk aantal huiseigenaren in beweging te krijgen met energiebesparende maatregelen, met isoleren en ventileren van hun woning en met het plaatsen van zonnepanelen op daken. De inwoners, die toe zijn aan de stap naar volledig aardgasvrij, willen we zoveel mogelijk ondersteunen bij het maken van die stap.

- *Huurders en verhuurders*

Zo'n 40% van het aantal woningen in Heemskerk bestaat uit huurwoningen.

Huurders hebben minder directe invloed op grote energiebesparende maatregelen aan de woning. Hen kunnen we ondersteunen met advies over (kleine) energiebesparende maatregelen en met hulp bieden bij het aanbrengen van maatregelen.

Met verhuurders gaan wij in gesprek over de verduurzaming van het bezit en maken hierover (prestatie) afspraken.

4.1.3 Hoe bereiken we dat doel?

De meeste woningen in Heemskerk zijn gebouwd tussen 1945 en 1990. Destijds waren de normen in het Bouwbesluit voor energiezuinig bouwen minder ambitieus. Dit zijn over het algemeen dan ook de woningen met lage energielabels (D, E, F of G), die gemiddeld het meeste energie verbruiken en daardoor een grotere CO₂-voetafdruk hebben. Bovendien hebben woningen met lage labels vaak een lager comfortniveau, met meer tocht, vochtproblemen en hogere energierekeningen.

We bieden tot 2030 op veel verschillende manieren ondersteuning aan. Wij leggen **prioriteit** bij het uifaseren van de lage energielabels (D,E,F en G-labels).

In de actielijnen hierna lichten we dit verder toe.

Actielijn 1: Bewustwording en brede ondersteuning aan alle inwoners

- We willen alle inwoners bereiken met informatie over energie besparen, over de no-regret maatregelen en over de kansen en mogelijkheden voor ondersteuning in Heemskerk
- We willen alle inwoners bereiken met energiebesparingstips
- We zijn er voor woningeigenaren die hulp nodig hebben met concretiseren van verduurzamingplannen

Intensiveren op communicatie met alle inwoners

Wij zetten de komende jaren in op een intensieve communicatiecampagne, op webinars en informatiebijeenkomsten voor inwoners over het belang van woningverduurzaming, de ondersteuning die de gemeente biedt en de mogelijkheden van energie besparen door kleine maatregelen.

Duurzaam Bouwloket

Iedereen kan terecht met vragen bij het digitale energieloket van de gemeente. Zij verstrekken onafhankelijk advies over aardgasvrij, energiebesparing of bijvoorbeeld zonnepanelen of een warmtepomp. *(Tot en met 2026 heeft de gemeente een contract met Duurzaam Bouwloket. Vanaf 2026 gaan we een nieuwe overeenkomst aan met een energieloket.)*

(Individueel) Energieadvies aan huis

In samenwerking met de energiecoöperatie Eco Heemskerk en Woonopmaat, bieden we de mogelijkheid om door een energiecoach thuis geadviseerd te worden over (kleine) energiebesparende maatregelen.

Duurzaamheidslening

De gemeente blijft particuliere huiseigenaren, kleine verhuurders en kleine verenigingen van eigenaren met minder dan 10 leden in Heemskerk ondersteunen met de mogelijkheid van een duurzaamheidslening voor het verduurzamen van hun bestaande woning. Inwoners kunnen de lening via de website van de Omgevingsdienst IJmond (OD-IJmond) aanvragen. Het gaat dan bijvoorbeeld om isolatiemaatregelen, een warmtepomp of een energieadvies op maat. Er kan maximaal €25.000,- worden geleend. Er zijn al zo'n 187 aanvragen voor een lening goedgekeurd.

Collectieve inkoopacties

De gemeente spant zich in om de komende jaren collectieve inkoop-acties voor isolerende maatregelen, HR++ glas en zonnepanelen te initiëren. Inwoners worden hierin ontzorgd met betrekking tot het offertetraject.

Kanttekening hierbij is dat het in de huidige markt op dit moment ingewikkeld is om goede collectieve acties te organiseren door de hoge prijzen en lange levertijden van bijvoorbeeld zonnepanelen.

Actielijn 2: We ondersteunen minima met de aanpak energiearmoede

Een crisisaanpak om de stijgende energiekosten zo snel mogelijk te beperken voor de inwoners die hierdoor het hardst geraakt worden.

Sinds begin 2022 is energiearmoede toegenomen als gevolg van stijgende elektriciteits- en gasprijzen. Energiearmoede treft huishoudens die 13 tot 20 procent van hun inkomen aan energie moeten besteden. Vooral inwoners met een laag inkomen, die in slecht geïsoleerde woningen met een laag energielabel wonen, worden getroffen.

De gemeente Heemskerk biedt hulp bij het verlagen van de energierekening. Hiervoor maken wij gebruik van middelen die de gemeenteraad heeft vrijgemaakt (€ 500.000) en middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld (€ 793.555). De Aanpak Energiearmoede loopt vooralsnog tot en met 31 december 2025. Voor die datum moeten alle rijksmiddelen zijn besteed.

Wij pakken dit aan via drie sporen:

1. Financiële ondersteuning aan minima met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. De eenmalige energietoeslag wordt uitgekeerd door team Werk en Inkomen.
2. Crisisaanpak najaar en winter: Hulp bij en informatie over het besparen van energie met 'makkelijke maatregelen'.
 - a. Noodfonds om inwoners met betalingsachterstanden in energiekosten te ondersteunen. Hierin zijn financiële middelen gereserveerd en beschikbaar gesteld om afsluitingen van energie te voorkomen (budget beschikbaar gesteld door gemeenteraad).

Daarnaast bieden EcoHeemskerk in samenwerking met de Algemene Hulpdiensten en EcoHeemskerk met Woonopmaat en IJmondWerk! gratis besparingspakket en advies voor respectievelijke sociale huurwoningen van Woonopmaat en andere woningen.
 - b. Bijzondere Bijstand.

De beleidsregels minimaregelingen en bijzondere bijstand gemeente Heemskerk 2021 zijn aangepast voor de aanschaf van witgoed. Bij het verstrekken van een vergoeding voor duurzame gebruiksgoederen binnen het reguliere beleid wordt niet meer uitgegaan van de goedkoopste apparatuur, maar van energiezuinige apparatuur.
 - c. Witgoedregeling.

Met behulp van de 'witgoedwissel' kunnen 250 huishoudens met een laag inkomen in aanmerking komen voor de aanschaf van energiezuinige apparatuur.
3. Een lange-termijn oplossing voor energiearmoede. Hiervoor werken wij samen met ketenpartners, zoals met Woonopmaat, EcoHeemskerk en OD-IJmond aan het verduurzamen van de slecht geïsoleerde woningen in Heemskerk. Met een deel van de middelen wordt de aanpak uit actielijn 3 ondersteund.

Actielijn 3: Aanpak voor Woningbezitters in woningen vanaf label D

En een WOZ-waarde van maximaal €401.000

In het verlengde van de aanpak energiearmoede, richten we ons ook een permanente oplossing voor de hoge energierekening door het ondersteunen van inwoners bij het isoleren van woningen met energielabels D,E,F of G.

Het Rijk stelt financiële middelen voor gemeentes ter beschikking in het **Nationaal Isolatie Programma** (NIP). De Provincie Noord-Holland heeft een regeling opgezet om gemeentes te helpen een samenhangend programma op te stellen en uit te voeren, namelijk het Energiebesparingsprogramma Woningen. De twee regelingen sluiten goed op elkaar aan en stellen ons in staat de Heemskerkse inwoners te ondersteunen met verduurzamen.

Hoe gaan we dat doen?

Omdat niet iedere koopwoning beschikt over een energielabel, kijken wij vooral naar de WOZ-waarde van de woning en bouwjaar.

De opgave en de doelgroep is groter dan de middelen die beschikbaar zijn. We maken daarom een prioritering in de straten die we als eerste aanpakken. We starten met de kwetsbare woningen: een combinatie van een slechte energetische staat en een lage WOZ-waarde. Daarna maken we buurtgericht een uitrol van straten. Steeds gebaseerd op de indicatoren van de energielabels en verwachte WOZ-waarde. De wijken waar nog een grote isolatieopgave ligt gaan voor.

Het voornaamste doel is om de inwoners stap voor stap te begeleiden en te helpen richting het laten uitvoeren van verduurzamingsmaatregelen aan de woning. We bieden hulp in de vorm van een één-op-één begeleidingstraject door een **energiecoach**.

Op deze manier stimuleren en ontzorgen we inwoners om aan de slag te gaan met een isolatiemaatregel naar keuze. De coach helpt met het **opvragen en beoordelen van de offertes**. De beschikbare middelen vanuit het Rijk maken het mogelijk om, naast de ondersteuning van de energiecoach, ook **financieel bij te dragen aan het uitvoeren van de maatregel**, waardoor we in sommige gevallen de isolatiemaatregel met gesloten portemonnee kunnen aanbrengen.

Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid van een subsidieregeling voor de handige doe-het-zelver, die zelf aan de slag wil gaan om de woning te isoleren.

Het nationaal isolatieprogramma is een meerjarig programma. Vooralsnog loopt de termijn waarbinnen deze kan worden uitgevoerd tot eind 2026

De middelen zijn meerjarig toegezegd, maar moeten per jaar worden aangevraagd bij het Rijk.

Uitvoering van de aanpak kan dan starten in 2024.

We beogen zo'n 1.350 woningen met een financiële bijdrage te ondersteunen, maar dit aantal is nog afhankelijk van de middelen die het Rijk voor de tweede en derde tranche beschikbaar gaat stellen.

Actielijn 4: VvE's

Complexe besluitvorming, gebrek aan betrokkenheid bij leden, financiële beperkingen of onvoldoende technische kennis zijn vaak redenen waarom verduurzaming van appartementengebouwen moeizaam verloopt.

Voor kleine VvE's tot 10 eigenaren bieden wij de mogelijkheid tegen gunstige voorwaarden een duurzaamheidslening af te sluiten.

Appartementen met een lage WOZ-waarde en een laag energielabel komen ook in aanmerking voor de aanpak uit Actielijn 3, met begeleiding door een energiecoach en een financiële bijdrage aan het uitvoeren van isolatiemaatregelen.

Niet alle VvE's kunnen hiermee worden geholpen.

Aanvullend onderzoeken wij daarom de mogelijkheid extra middelen vrij te maken voor:

- Informeren en bewustwording vergroten door middel van informatieavonden, workshops, trainingen
- Technisch advies over besparingspotentieel en verduurzamingsmogelijkheden voor VvE's
- Ondersteuning bij besluitvorming en offertetrajecten/ subsidieaanvragen

Actielijn 5: Verhuurders

Vanaf 2030 mogen verhuurders in Nederland geen woningen meer verhuren vanaf energielabel E of lager. Corporaties hebben de afspraak met het Rijk dat vanaf 2028 geen woningen meer verhuurd worden met energielabel E of lager.

Particuliere verhuurders en beleggers

Ruim 1.400 woningen worden in Heemskerk verhuurd in de vrije sector. Het overgrote deel ervan heeft een bouwjaar van voor 1995. Momenteel is onvoldoende duidelijk hoe groot het aantal woningen met een laag energielabel is. Wij willen daarom de noodzaak onderzoeken voor specifieke ondersteuning voor deze doelgroep. Bijvoorbeeld door gericht te informeren en bewustwording te vergroten.

Woonopmaat

In Heemskerk worden ruim 5.600 corporatiewoningen verhuurd, het overgrote deel door Woonopmaat. De woningcorporatie is een belangrijke samenwerkingspartner voor de gemeente in de energietransitie. Kwetsbare groepen inwoners zijn vaak de bewoners van complexen van Woonopmaat. In 2022 zijn veel huurders van slecht geïsoleerde woningen in de problemen gekomen door de sterk gestegen energieprijzen. Samen met Woonopmaat heeft de gemeente hiervoor de crisisaanpak van Actielijn 2 opgesteld.

Een permanente oplossing voor energiearmoede is natuurlijk het verduurzamen van het bezit. De koepel van woningcorporaties, AEDES, heeft met het Rijk nationale prestatieafspraken gemaakt over het uitfaseren van alle lage energielabels in sociale huursector uiterlijk in 2028.

Een deel van het bezit in Heemskerk is inmiddels al verduurzaamd en voor het uitfaseren van de overige lage energielabels zijn al concrete plannen in voorbereiding of worden verduurzamingsplannen gemaakt. Al het enkel glas in woningen van Woonopmaat in Heemskerk is in 2022 vervangen.

Om huurders van de verduurzaming te laten profiteren, is afgesproken dat zij geen huurverhoging krijgen na isolatiemaatregelen die leiden tot een beter energielabel.

Huurders van Woonopmaat komen ook in aanmerking voor zonnepanelen. Dit gaat op vrijwillige basis op verzoek van de huurders. Steeds meer huurders maken gebruik van dat aanbod.

Via de PALT-afspraken (Prestatie Afspraken Lange Termijn) tussen gemeente en de corporatie maken wij de komende jaren afspraken over het verduurzamen van complexen in Heemskerk.

Gespikkeld bezit

Binnen het bezit van Woonopmaat, zijn in Heemskerk diverse complexen waar de corporatie in de afgelopen jaren een deel van de woningen heeft verkocht aan particulieren. Wanneer Woonopmaat het eigen bezit gaat verduurzamen, zou dat in principe niet gelden voor de woningen binnen het complex die nu in particulier eigendom zijn. Dat zou kunnen leiden tot onwenselijke situaties waarin sommige woningen uit een rij wel en sommige niet worden geïsoleerd. Binnen VvE's van appartementencomplexen kan financiering voor particuliere eigenaren een probleem zijn.

De gemeente gaat onderzoeken of vanuit de beschikbare middelen van het Nationaal Isolatieprogramma ondersteuning kan worden geboden aan particuliere eigenaren in een complex. Dit geldt voor woningen die vallen binnen de voorwaarden van het NIP (zie actielijn 3). De gemeente en de corporatie blijven met elkaar in overleg om maatwerkoplossingen te vinden voor het gespikkeld bezit.

Actielijn 6: Koplopers

De koplopers in de energietransitie zijn inwoners die al wonen in een goed geïsoleerd huis en de stap willen maken naar volledig aardgasvrij door middel van de overstap naar een (individuele) warmtepomp. Deze groep kan bestaan uit eigenaren van relatief nieuwe woningen (gebouwd na 1995) of bewoners die de afgelopen jaren al diverse isoleringsmaatregelen hebben genomen.

Programma Groen Thuis

Met het programma Groen Thuis gaan wij in Heemskerk individuele woningeigenaren ondersteunen gedurende het hele traject van aardgasvrij maken van hun woning. We helpen inwoners bij het maken van de juiste keuzes en investeringsbeslissingen met bouwkundig, installatietechnisch en financieel advies.

We streven ernaar om gebruik te maken van natuurlijke investeringsmomenten, zoals verhuizing, vervanging van de cv-ketel of verbouwing. We werken samen met Eco Heemskerk en bieden ondersteuning gedurende de hele klantreis, inclusief advies, uitvoeringsbegeleiding en financiering.

We organiseren ook gezamenlijke inkoop van warmtepompen. Hiermee willen we ook zelf ervaring opdoen zodat we de uitvoering kunnen optimaliseren en op termijn de aanpak ook kunnen opschalen.

Daarnaast willen we ambassadeurs werven onder ervaren inwoners van Heemskerk die al aardgasvrij zijn. Deze ambassadeurs kunnen bijvoorbeeld hun burens enthousiast maken voor het aardgasvrije concept. Met deze bottom-up benadering streven we naar een sneeuwbal effect op de langere termijn.

Actielijn 7: Wijkaanpak

In de Transitievisie Warmte Heemskerk uit 2021 is geanalyseerd dat in Heemskerk in veel buurten de aanleg van een warmtenet tot de laagste maatschappelijke kosten zal leiden. De maatschappelijke kosten omvatten de gehele keten. Zowel aan de bron, de infrastructuur, de levering en aanpassingen aan het vastgoed. Daarbij worden niet alleen de investeringen, maar ook onderhoud en operationele kosten meegenomen, inclusief de energierekening van de eindgebruiker, gedurende een periode van 30 jaar.

De gemeente Heemskerk vindt het belangrijk om naar inwoners duidelijkheid te geven over wat zij in hun wijk kunnen verwachten. In de wijken **Waterakkers, De Wadden en Beierlust is alleen een** all electric oplossing een alternatief voor aardgas. Hier hoeven inwoners niet te wachten op de gemeente of de aanleg van een collectieve oplossing en kunnen zij hun eigen investeringsbeslissingen nemen. Wij gaan hierover actief communiceren en informatie verstrekken aan inwoners.

We organiseren in deze wijken het gesprek met inwoners over wat er leeft en hoe wij inwoners kunnen ondersteunen. Centraal staat het zelf organiserend vermogen in deze wijken vergroten.

We maken een koppeling met actielijn 6. Deze wijkbewoners zijn uiteraard ook kandidaten voor het koplopersprogramma.

Het doel is om deze wijken in 2030 zover mogelijk aardgas-vrij te hebben gemaakt.

Centrum en omgeving, Oosterwijk en Zuidbroek worden in de Transitievisie Warmte genoemd als de wijken waar de kans op een succesvolle transitie naar een warmtenet het grootst is. In deze wijken is een aanzienlijk deel van de woningen eigendom van Woonopmaat en door het bouwjaar van de wijken (jaren '60) is de warmtevraag hoog.

De haalbaarheidsstudie rondom de eventuele aanleg van een warmtenet is voorlopig nog niet concreet genoeg om met enige zekerheid te kunnen aangeven in welke buurten daadwerkelijk gestart kan worden en op welke termijn een warmtenet zou kunnen worden uitgerold.

Fase 1 van de wijkaanpak in Centrum en omgeving, Oosterwijk en Zuidbroek richt zich dan ook op energie besparen en isoleren. In het verlengde van de aanpak uit Actielijn 3, waarmee we starten waar de meest kwetsbare woningen staan en waar nog een grote isolatieopgave ligt, willen we voor 2030 energie besparen en isoleren stimuleren in zoveel mogelijk woningen in deze wijken.

We gaan gesprekken in de wijk organiseren over wat er leeft bij inwoners ten aanzien van de energietransitie, waar de behoeftes liggen en hoe we de wijkbewoners ook elkaar kunnen laten ondersteunen. We maken voor de inwoners van deze wijken een verbinding tussen alle actielijnen.

Draagvlak in de wijk is een belangrijke succesfactor bij het overstappen naar een collectief systeem voor duurzame warmte! Eigenaar-bewoners, corporaties en huurders moeten in de transitie hun eigen afweging kunnen maken. In fase 1 leggen we het fundament voor fase 2: het op termijn samen met de wijk uitwerken van een gedragen plan voor een toekomstige warmtevoorziening. Dit is pas zinvol als de ontwikkeling van een warmtenet in Heemskerk meer zekerheid biedt.

Fase 2 van de wijkaanpak is het opstellen van wijkuitvoeringsplannen.

Het wijkuitvoeringsplan beschrijft voor één of meerdere buurten of wijken op welk duurzaam alternatief deze buurt(en) of wijk(en) overgaan en per wanneer, en welke maatregelen nodig zijn om tot de gewenste situatie te komen. Het wijkuitvoeringsplan biedt een totaaloverzicht van de stappen die door diverse partijen gezet gaan worden om de isolatie-aanpak en/of om het gekozen alternatief voor aardgas voor een buurt of wijk te realiseren. Het uitvoeringsplan wordt (mede daarom) opgesteld in samenwerking met bewoners, gebouweigenaren en stakeholders zoals netbeheerders en woningcorporaties.

Ook het verder opschalen van planmatig verduurzamen van woningen en andere gebouwen kan onderdeel uitmaken van de wijkgerichte aanpak en kan dus onderwerp zijn van een uitvoeringsplan.

(bron: www.aardgasvrijewijken.nl)

4.2 Aanpak Maatschappelijke organisaties

(Actielijn 8 t/m 12)

4.2.1 Wie willen we bereiken?

Heemskerk staat bekend als een gemeente met een actieve sportcultuur en een sterk ontwikkeld verenigingsleven. Ook biedt Heemskerk een breed scala aan culturele voorzieningen. Daarnaast heeft Heemskerk een solide sociaal-maatschappelijke basisinfrastructuur, met een groot aanbod aan voorzieningen, ondersteuning en dienstverlening.

De jeugd maakt dagelijks gebruik van het diverse scholenaanbod in Heemskerk, zowel basis- als voortgezet onderwijs.

Onze aanpak richt zich op deze voorzieningen: verenigingen, stichtingen en maatschappelijke en culturele organisaties in Heemskerk.

4.2.2 Wat willen we bereiken?

In Heemskerk zijn er ongeveer 200 maatschappelijke gebouwen (bron: www.waarstaatjegemeente.nl) waar het merendeel van deze voorzieningen gehuisvest is. De gebouwen vertonen aanzienlijke verschillen qua gebruik, eigendomssituatie en toekomstbestendigheid. 7% van de CO₂-uitstoot in Heemskerk komt uit de sector publieke dienstverlening, en dan met name van de gezondheids- en welzijnszorg.

Deels zijn de gebouwen eigendom van de gemeente en zijn de maatschappelijke organisaties de huurders, deels zijn de gebouwen in eigendom van de organisaties of verenigingen zelf.

Al deze gebouwen moeten voor 2050 verduurzaamd zijn. We stellen onszelf daartoe de volgende doelen voor 2030 (op weg naar 2050):

Het aardgasverbruik van de totale voorraad maatschappelijk vastgoed in Heemskerk is in 2030 30% lager dan in 2017.

In 2050 moet Heemskerk (en Nederland als geheel) volledig aardgasvrij zijn. Om op de 'reductiecurve' richting 2050 te blijven, moet in 2030 al 30% aardgas gereduceerd zijn.

Voor 2030 zijn alle lage energielabels (label D t/m G) uitgefaseerd in het maatschappelijk vastgoed.

60% van de geschikte grote daken van maatschappelijk vastgoed benutten we voor duurzame opwek (zonne-energie) in 2030.

We zijn een CO₂-neutrale gemeentelijke organisatie in 2030.

4.2.3 Hoe willen we dit bereiken?

We nemen onze eigen verantwoordelijkheid als vastgoedeigenaar en verhuurder.

De gemeente moet zelf de grootste stap zetten door het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen en daarbij prioriteit te geven aan de slecht geïsoleerde panden. We benutten onze voorbeeldfunctie in de maatschappij door hierover te communiceren om zo andere vastgoedeigenaren te inspireren.

We bieden maatwerkondersteuning aan maatschappelijke organisaties bij het verduurzamen van eigen vastgoed. We willen actief ondersteuning bieden aan maatschappelijke organisaties met een verduurzamingsopgave. Prioriteit ligt bij het uitfasen van de D,E,F- en G-labels en een gezond binnenklimaat in de gebouwen. We willen gebouweigenaren bewust maken van kansen, ondersteunen in het maken van keuzes en ondersteunen bij het voorbereiden van de uitvoering. Uiteindelijk zijn de gebouweigenaren *zelf* verantwoordelijk voor het realiseren van CO₂-neutrale gebouwen in 2050 en voor het voldoen aan wet- en regelgeving.

Ook faciliteren wij de samenwerking tussen de energiecoöperatie en maatschappelijk vastgoedeigenaren voor eventuele postcoderoosprojecten.

In de actielijnen hieronder lichten we dit verder toe.

Actielijn 8 Gemeentelijk vastgoed

CO₂-neutrale gemeentelijke organisatie

De gemeentelijke organisatie wil in 2030 CO₂-neutraal zijn en laat de komende jaren Duurzaam Meerjaren Onderhoud uitvoeren aan de eigen gebouwen. Dit zijn Aula Eikenhof, de Gemeentewerf, de Kinderboerderij en de Mariaschool. Het dak van het gemeentehuis wordt inmiddels optimaal benut voor opwek van zonnestroom. Gestreefd wordt naar het optimaliseren van het energieverbruik van de installaties in het gemeentehuis en de installatie van een warmtepomp voor 2030 zodat het gemeentehuis aardgasvrij is in 2030.

Verduurzamen van totale portefeuille gemeentelijk vastgoed

Tot 2050 gaan we in Heemskerk stapsgewijs ook ons overig gemeentelijk vastgoed verduurzamen. We willen hiervoor een integraal plan maken.

Voor alle gemeentelijke gebouwen, die we in de toekomst willen blijven exploiteren (kernvastgoedportefeuille), stellen we een routekaart voor het verduurzamen en Duurzame Meerjaren Onderhoudsplannen (DMJOP's) op. Tot 2030 ligt de nadruk op de 'quick wins' zoals energiebewust gebruik door huurders, het aanbrengen van LED-verlichting op plekken waar dit nog niet het geval is, het aanbrengen van zonnepanelen daar waar het technisch mogelijk is (mits dit niet binnen de terugverdientijd op gespannen voet staat met groot onderhoud) en het verduurzamen van gebouwen met een slechte energieprestatie.

We werken de komende jaren ook aan de concretisering van een aantal nog niet geconcretiseerde (nieuwbouw)plannen, waaronder een nieuw (aardgasvrij) zwembad en nieuwe (bijna energieneutrale) gymzalen.

Communicatie en bewustwording: Goed voorbeeld doet goed volgen, dus we zetten de uitgevoerde verduurzamingsprojecten in om de doelgroep te inspireren en informeren over verduurzamen.

Actielijn 9 Scholen

Verduurzamen vastgoed

In de routekaart Scholen is door de scholen een ambitieus plan gemaakt voor de verduurzaming (en het aardgasvrij maken) van alle gebouwen en gymzalen voor 2035. Doel is om in 2035 volledig aardgasvrij te zijn. Waar mogelijk heeft het de voorkeur aan te sluiten op een (toekomstig) warmtenet. Bij renovatie streven we naar ENG (Energie Neutraal Gebouw).

Niet alle investeringen zijn door de schoolbesturen op te brengen of binnen redelijke termijn terug te verdienen. De gemeente onderzoekt op welke wijze de onrendabele top gefinancierd kan worden (kosten die niet binnen redelijke termijn zijn terug te verdienen).

Wij ondersteunen scholen met de voorbereiding en uitvoering van de verbouwingsplannen.

Duurzame nieuwbouw

Onderdeel van de routekaart is het realiseren van nieuwbouw en revitalisatie voor basisscholen Het Rinket, de St. Leonardus, de Prof. Van Gilseschool, Eigenwijze en revitalisatie voor KC Mavo (deel met bouwjaar 1980). De gemeente heeft hiervoor de verantwoordelijkheid.

Bij nieuwbouw streven we naar ENG (Energie Neutraal Gebouw).

Communicatie en bewustwording

De verduurzamingopgave en de nieuwbouwprojecten bieden ook aanknopingspunten om aandacht te besteden aan het belang van duurzaamheid en de energietransitie in de klas en in de wijken. Naast een educatieve functie, kunnen de scholen ook een verbindende rol hebben tussen ouders en leerlingen in de wijk. Wij streven ernaar de scholen een actieve verbindende en communicatieve rol te laten spelen in de energietransitie in Heemskerk. In overleg met de scholen willen wij dit verder uitwerken.

Actielijn 10 (Sport) verenigingen en stichtingen

Het Heemskerkse verenigingsleven wordt grotendeels draaiend gehouden door vrijwilligers. Bestuursleden hebben te maken met diverse belanghebbenden (leden, sponsors, overige stakeholders) en vaak beperkte financiële middelen en technische kennis. Hierdoor kan het verduurzamen van de accommodaties een grote uitdaging zijn.

Het NOC*NSF biedt sportverenigingen ondersteuning bij de verduurzaming van accommodaties die in eigendom zijn van de verenigingen zelf. Zij bieden een energiescan, een plan van aanpak, begeleiding bij offertetrajecten, financieel advies en hulp bij het implementeren van maatregelen

Verenigingen en stichtingen komen ook in aanmerking voor subsidies en duurzaamheidsleningen onder gunstige voorwaarden.

De behoeftes bij de verschillende verenigingen en stichtingen in Heemskerk lopen uiteen.

De gemeente zet in op bewustwording vergroten, informatie verstrekken, kennisdelen en de samenwerking in het netwerk in Heemskerk versterken.

We gaan hiervoor de komende jaren naar behoefte informatiebijeenkomsten voor organiseren.

Binnen deze doelgroep hanteert de gemeente daarnaast een maatwerkaanpak. Op basis van gesprekken met de verenigingen en stichtingen bekijken wij waar specifieke behoeftes liggen.

Bijvoorbeeld met:

- Advies over besparingspotentieel en mogelijkheden
- Ondersteuning bij offertetrajecten, subsidieaanvragen (daar waar dat niet door andere partijen, zoals NOC*NSF, geboden kan worden)
- Specialistischer advies voor koplopers of meedenken bij uitdagingen zoals netcongestie

Actielijn 11 (grote) maatschappelijke instellingen.

We onderzoeken hoe we de instellingen het best kunnen ondersteunen. We zetten in op een branche-aanpak die vergelijkbaar is met actielijn 13

Actielijn 12 Kleine praktijken in de gezondheidszorg

Het gaat hierbij bijvoorbeeld om huisartsen, mondzorg, fysiotherapeuten, verloskundigenzorg, gezondheidscentra, farmacie, kraamzorg, etc.

We onderzoeken hoe we de instellingen het best kunnen ondersteunen. We zetten in op een branche-aanpak die vergelijkbaar is met actielijn 13

4.3 Ondernemersaanpak

(Actielijn 13 t/m 16)

4.3.1 Wie willen we bereiken?

In Heemskerk wordt zo'n 9% van de totale CO₂-uitstoot uitgestoten door commercieel vastgoed. Dat gaat over de bedrijfsgebouwen op de bedrijventerreinen, over horeca, winkels, kantoren en overig MKB. 4% van de totale uitstoot komt van mobiele werktuigen. Daarnaast vindt 17% van de uitstoot plaats in de land- en tuinbouw.

(deze percentages zijn exclusief het percentage uitstoot voor transport- en vervoersbewegingen; deze vallen binnen het totale cijfer voor verkeer&vervoer)

Onze aanpak richt zich op alle ondernemers en vastgoedeigenaren van commercieel vastgoed in Heemskerk. Groot, klein, op bedrijventerreinen, in het dorp en in het buitengebied.

4.3.2 Wat willen we bereiken?

Alle bedrijven hebben een eigen verantwoordelijkheid om te verduurzamen, zowel in de gebouwen als in de bedrijfsprocessen. Voor het programma energietransitie richten we ons op het uitfasen van fossiele brandstoffen en de overgang naar het gebruik van hernieuwbare bronnen.

Het aardgasverbruik van de totale voorraad commercieel vastgoed in Heemskerk is in 2030 30% lager dan in 2017.

In 2050 moet Heemskerk (en Nederland als geheel) volledig aardgasvrij zijn. Op de 'reductiecurve' richting 2050 te blijven, moet in 2030 al zo'n 30% aardgas gereduceerd zijn.

In 2030 willen we beschikken over duurzame bedrijventerreinen.

Alle bedrijven voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van de energiebesparingsplicht

60% van de geschikte dakoppervlakken wordt benut voor het opwekken van hernieuwbare energie.

Op dit moment wordt zo'n 20% van de dakoppervlakken benut.

4.3.3 Hoe willen we het bereiken?

De gemeente en GreenBiz IJmond ondersteunen bedrijven die willen verduurzamen op de volgende manieren:

- Informeren en bewustwording vergroten is de basis.
- Energiescans maken inzichtelijk hoe de bedrijfspannen verduurzaamd moeten worden
- Advies over besparingspotentieel en mogelijkheden
- Ondersteuning bij offertetrajecten, subsidieaanvragen (bijvoorbeeld bij de HIRB Duurzaamheidssubsidie en het Just Transition Fund)
- Specialistisch advies voor koplopers
- Organiseren gebiedsgerichte samenwerking m.b.t. bijv. de problematiek rond netcongestie
- Periodieke overleggen met de verschillende ondernemersgroepen (LTO, BIZ-besturen, etc.)

GreenBiz IJmond is een publiek-private samenwerking die zich inzet voor duurzame initiatieven in de gemeenten Velsen, Beverwijk, Heemskerk en Uitgeest.

Daarnaast voert de Omgevingsdienst IJmond onze regulerende en handhavende taken uit door toezicht te houden op de uitvoering wettelijke kaders m.b.t. energiebesparingsplicht en Label-plicht voor kantoren.

In de actielijnen hieronder lichten we dit verder toe.

Actielijn 13 Branche aanpak

Via Greenbiz IJmond en via de reguliere periodieke overleggen van de gemeente met ondernemers - en organisaties als BIZ centrum, BIZ trompet en LTO - zoeken we actief de samenwerking om schaalvergroting te verkrijgen bij het vergroten van bewustwording en het delen van kennis en informatie. Ook kunnen wij hierdoor goed in beeld houden welke vraagstukken er leven en de behoeftes die er vanuit ondernemers zijn.

Informeren en bewustzijn vergroten is de basis.

Hoe kunnen bedrijven met kleine maatregelen of aanpassing in hun bedrijfsprocessen energie besparen bijvoorbeeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan minder gebruik van terras heaters of openstaande winkeldeuren. Haalbaarheid ten aanzien van de bedrijfsvoering is daarbij uitgangspunt. Ook andere verduurzamingsthema's komen aan bod, zoals duurzaam inkopen.

Daarnaast zetten we via Greenbiz IJmond in op het verstrekken van informatie en het faciliteren van kennisdelen onderling over grote energiebesparende maatregelen.

Advies en ondersteuning

Via Greenbiz IJmond bieden wij bedrijven advies en ondersteuning ten aanzien van verduurzamingskansen en subsidiemogelijkheden.

Mobiliteit

Via IJmond Bereikbaar bieden wij bedrijven de mogelijkheid tot het laten opstellen van een mobiliteitsscan. Hiermee krijgen bedrijven inzicht in de kansen en mogelijkheden van duurzame mobiliteit voor woon-werkverkeer.

IJmond Bereikbaar is een samenwerking tussen het bedrijfsleven in de IJmond, de gemeenten Heemskerk, Beverwijk, Velsen en Omgevingsdienst IJmond.

Land- en tuinbouwsector

De Land- en tuinbouwsector is een grote sector in Heemskerk. Zo'n 17% van de CO₂-uitstoot vindt hier plaats. De tuinbouwsector heeft als doelstelling in 2040 klimaatneutraal te zijn. Terugdringen van het aardgasverbruik is daarin een belangrijke component. Binnen de sector is een grote stap gezet richting aardgasvrij met het in gebruik nemen van de eerste geothermiebron in Heemskerk. Met de verdere ontwikkeling van een warmtenet in Heemskerk zouden mogelijk win-win kansen ontstaan voor het aansluiten van meerdere tuinbouwbedrijven op de bron. Dit wordt meegenomen in de haalbaarheidsstudies, die beschreven worden in paragraaf 4.4.1.

Ook voor deze sector geldt dat de gemeente (via Greenbiz IJmond of reguliere overleggen) actief de samenwerking blijkt opzoeken om goed in beeld houden welke vraagstukken er leven en welke behoeftes er zijn vanuit ondernemers.

Actielijn 14 Individuele aanpak

Bedrijven die al de nodige stappen hebben gezet met verduurzamen van bijvoorbeeld de bedrijfsgebouwen, hebben andere vragen dan bedrijven die nog aan de basis staan. Daar willen we zo goed mogelijk op inspelen met een divers aanbod aan acties van GreenBiz IJmond.

Denk hierbij aan:

- Advies over besparingspotentieel van mogelijke vervolgstappen.
- Ondersteuning bij offertetrajecten, subsidieaanvragen (bijvoorbeeld bij de HIRB Duurzaamheidssubsidie en het Just Transition Fund).
- Specialistischer advies voor koplopers.

Actielijn 15 Bedrijventerreinen-aanpak

Naast de hiervoor beschreven actielijnen, zetten wij ook in op een bedrijventerreinen-aanpak.

Waarom is de bedrijventerreinenaanpak nodig?

Om toe te werken naar een CO₂-neutraal bedrijventerrein is meer nodig dan individuele aanpassingen aan bedrijfsgebouwen (zgn. 'aanpassingen achter de meter'). Er zijn ook bedrijf overkoepelende interventies voor nodig, zoals de aanleg van - en aansluiting op - een warmtenet, groepsenergiecontracten, lokale uitwisseling van energie (om netcongestie tegen te gaan), etc.

Op bedrijventerreinen De Trompet en de Houtwegen worden al enkele jaren projecten uitgevoerd in samenwerking met Greenbiz IJmond en de BIZ Trompet. Een voorbeeld hiervan is de verkenning rondom de mogelijkheid van een grondstoffen hub op De Trompet.

De energietransitie is onderdeel van een bredere verduurzamingsopgave die ook gaat over een klimaat adaptieve, circulaire toekomst en een schoon wagenpark.

Bedrijventerrein De Trompet

De trompet is een modern bedrijventerrein dat al volledig aardgasvrij is. Problematiek rond het in balans houden van de groeiende energievraag met de beschikbare netcapaciteit speelt hier al duidelijk een rol (netcongestie). De opgaves op het bedrijventerrein hebben betrekking op hoe bedrijven kunnen innoveren om de snelheid in de transitie te houden en de afhankelijkheid van het

elektriciteitsnet te verminderen. Greenbiz IJmond ondersteunt hierbij bijvoorbeeld met technische expertise en ondersteuning bij subsidieaanvragen.

Bedrijventerrein De Houtwegen

De Houtwegen is een bedrijventerrein uit de jaren 70 en 80 en telt ruim 120 bedrijven. Veel gebouwen hebben nog een laag energielabel en een gasaansluiting. Het bedrijventerrein wordt momenteel gerevitaliseerd. Deze revitalisering vindt plaats om het bedrijventerrein een vernieuwde moderne uitstraling en indeling te geven waarbij zaken als o.a. parkeerdruckte, groenvoorziening, duurzaamheid en energietransitie worden meegenomen.

GreenBIZ IJmond ondersteunt samen met de gemeente Heemskerk de bedrijven bij verduurzamen van gebouwen met bijvoorbeeld energiescans en advies. Daarnaast worden periodieke overleggen tussen gemeente, ondernemers, GreenBIZ en OD-IJmond gebruikt om de stappen richting een duurzaam bedrijventerrein te bespreken en in afspraken vast te leggen. Verkend wordt in hoeverre er draagvlak is voor een BIZ, zodat we ook hier gebiedsgericht aan de slag kunnen om bijvoorbeeld uitdagingen zoals het tegengaan van netcongestie op te pakken

Actielijn 16 Handhaving op wet- en regelgeving

Naast de diverse ondersteunende en stimuleringsmaatregelen, gaat de gemeente ook handhaven op de energie-/ CO₂ -bespaarplicht voor ondernemers, op de label-C plicht voor kantoren en op eventuele aanvullende wetgeving wanneer deze door het Rijk wordt aangenomen. Deze taken worden uitgevoerd door OD-IJmond. Op dit moment heeft 57% van de kantoren een C-label (van 41% is geen label bekend).

4.4 Overkoepelende opgaves

4.4.1 Warmte(net) Heemskerk

In 2050 moeten alle 17.500 gebouwen in Heemskerk aardgasvrij zijn. Momenteel zijn er verschillende bekende alternatieven voor het verwarmen van gebouwen in Heemskerk:

All-electric (en hybride) oplossingen: Voor gebouwen die na 1995 zijn gebouwd blijkt een all-electric oplossing met warmtepompen vaak de meest geschikte en kosteneffectieve optie voor verwarming en warmwatervoorziening.

Duurzame warmte via een collectief warmtenet: Gebouwen met een grote warmtevraag kunnen profiteren van een collectief warmtenet. In de Heemskerkse Transitievisie Warmte (2021) is de mogelijke transitie naar een warmtenet beschreven.

Duurzaam gas (in sommige gevallen): In bepaalde gevallen kan duurzaam gas een alternatief zijn voor gebouwen die niet geschikt zijn voor all-electric oplossingen of een warmtenet. Deze optie vereist echter nadere afweging en onderzoek.

De Heemskerkse Transitievisie Warmte biedt een leidraad voor de overgang naar aardgasvrije gebouwen in Heemskerk. Een warmtenet is voor een groot aantal wijken het meest kosteneffectief. Daarom vinden wij het belangrijk om de kansen, de mogelijkheden en de haalbaarheid van een warmtenet in Heemskerk echt goed en grondig te onderzoeken om waar mogelijk dit alternatief voor aardgas aan te bieden aan inwoners en ondernemers.

Wanneer er in een wijk meerdere alternatieven zijn voor aardgas, is het uitgangspunt altijd dat inwoners inspraak hebben bij de uiteindelijke keuze van het alternatief voor aardgas in hun wijk of buurt. Dit is uitgewerkt in actielijn 7.

Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen?

Een operationeel duurzaam warmtenet in Heemskerk i.s.m. HVC en Woonopmaat

HVC, Woonopmaat, Pré Wonen, de gemeenten Heemskerk en Beverwijk zijn de belangrijkste stakeholders in het haalbaarheidsonderzoek naar de aanleg van een warmtenet in Heemskerk en Beverwijk.

Wij faciliteren HVC, Woonopmaat en Pré Wonen in het uitwerken van een haalbare businesscase voor het aanleggen van het eerste warmtenet-tracé. Ook de Provincie Noord-Holland hecht belang aan het haalbaarheidsonderzoek.

Warmtenetten zijn vooral ideaal wanneer er toegang is tot duurzame warmtebronnen. Heemskerk is een van de weinige gemeentes in Nederland waar al geothermische energie beschikbaar is. Daarnaast zijn binnen de gemeentegrenzen de kansen groot voor een tweede geothermiebron. De warmte is er. Nu moet er nog een netwerk worden aangelegd en moeten er afnemers van de warmte komen.

Onze rol in de samenwerking is:

- Het uitvoeren van de gehele inwoneraanpak, maar specifiek actielijn 7, om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk woningen aardgasvrij (-ready) zijn in 2030

- Het faciliteren en coördineren van de voorbereidingen en de uitvoering van werkzaamheden t.b.v. de aanleg van het tracé. Dit houdt onder andere in het bepalen van de beste inpassing van het tracé; een ingewikkelde puzzel waarbij we zo goed mogelijk willen aansluiten bij wegen- en rioolonderhoud (als de straat toch al open ligt), waarin we recht willen doen aan behoud van waardevol groen en natuur en beperken van de overlast voor inwoners, maar waarin we ook een zo efficiënt mogelijk tracé willen aanleggen binnen een planning die aansluit bij de planning van de stakeholders die de startmotor zijn (woningcorporaties).
- Het opstellen van wijkuitvoeringsplannen met draagvlak in de wijken, waarin bovengenoemde puzzel moet worden gelegd met alle stakeholders (zie actielijn 7).

4.4.2 Elektriciteit

In de energietransitie van Heemskerk is elektriciteit een belangrijk onderdeel. De uitdagingen op het gebied van elektriciteit omvatten verschillende aspecten:

1. Duurzame opwekking

Een van de belangrijkste doelen in de energietransitie is het verminderen van het verbruik van fossiele brandstoffen, zoals steenkool en aardgas, door het vergroten van het aanbod duurzaam opgewekte elektriciteit zoals zonne- en windenergie.

We moeten daarom de ontwikkeling van duurzame opwekkingssystemen en de installatie van zonnepanelen en windturbines stimuleren. In de regio Noord-Holland Zuid hebben wij met overheden, netbeheerders, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners plannen gemaakt voor de opwek van zonne- en windenergie op land. Deze plannen staan in de Regionale Energiestrategie (RES 1.0). Periodiek wordt de RES geactualiseerd. In 2024 wordt RES 2.0 opgesteld.

Heemskerk valt in de regio IJmond & Zuid Kennemerland. In dit grotendeels verstedelijkt gebied, met veel landschappelijke beperkingen qua inpassing van zonneweides of windparken, zijn voor Heemskerk op dit moment twee relevante zoekgebieden voor een combinatie van zon- en windenergie aangewezen:

- Het terrein van Tata Steel. Tata Steel reserveert deze gronden momenteel echter voor de verduurzaming van de gehele bedrijfsvoering. Of de realisatie van zon- en/of windenergie in de toekomst een mogelijkheid is moet nog blijken.
- De zone A9 De Kil. (onderdeel van de Energieroute Noord-Holland (voormalig OER-project)).

Daarnaast willen we zoveel mogelijk zon op bedrijfsdaken en zon boven parkeerplaatsen realiseren. De Theoretische potentie van zon en wind in de gehele regio IJmond & Zuid Kennemerland 0,56 TWh, waarvan 0,16 TWh bestaat uit de al bestaande opwekvoorzieningen, zoals onder andere de Heemskerkse windmolen naast bedrijventerrein De Trompet.

We streven naar 50% lokaal eigendom, zodat zoveel mogelijk inwoners in de buurt van toekomstige windparken of zonneweides kunnen profiteren van de opgewekte energie. Dit streven leggen wij vast in een IJmondiaal beleidskader financiële participatie bij hernieuwbare energieprojecten.

Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen?

Commitment houden op de totale opgave van 0,56 TWh voor de regio IJmond & Zuid Kennemerland

Wanneer zoeklocaties afvallen of er minder capaciteit gerealiseerd kan worden, hebben wij met elkaar in de RES-regio de verantwoordelijkheid om alternatieven te zoeken. Voor de actualisatie van de RES in juli 2024 gaan wij hierover het gesprek voeren met alle betrokken stakeholders.

Zoekgebied A9 De Kil realiseren voor 2030

Heemskerk faciliteert de aanleg van een kleinschalig zonnepark rondom A9 de Kil d.m.v. ruimtelijke procedures en vergunning trajecten.

Maximaal opwekken Zon op grote daken: 60% benut in 2030

Via GreenBiz IJmond ondersteunen wij bedrijven met kennis en advies over verduurzaming en de mogelijkheden voor het duurzaam opwekken van energie. GreenBiz IJmond begeleidt en ondersteunt bij de haalbaarheidsstudie, het offertetraject en de subsidieaanvraag.

Om een versnelling aan te brengen in het benutten van de geschikte daken (momenteel wordt pas 20% van de daken benut), gaan wij bedrijven actief benaderen. We streven naar het benutten van 60% van de geschikte dakoppervlakken in 2030.

Ook bij maatschappelijk vastgoed streven we naar een benutting van 60% van de geschikte daken in 2030. Indien mogelijk en haalbaar wil de gemeente ook ruimte bieden en medewerking verlenen aan bijvoorbeeld een postcoderoos-project op gemeentelijk vastgoed.

Woonopmaat gaat voor 2030 alle geschikte daken van hoogbouwcomplexen in Heemskerk van zonnepanelen voorzien. De huurders hoeven hier geen vergoeding voor te betalen.

De beschikbare netcapaciteit is een grote beperkende factor bij het behalen van deze doelstelling. Innovatie en gebiedsgerichte samenwerking met betrekking tot lokale uitwisseling van energie is daarom een belangrijk onderdeel van de ondernemersaanpak (actielijn 15). Daarnaast is het faciliteren van het verzwaren van het netwerk door de netbeheerder een belangrijke taak voor de gemeente.

Maximaal opwekken Zon op kleine daken

Hieronder verstaan we het benutten van daken van woningen voor het opwekken van zonnestroom. Voor woningeigenaren met een geschikt dak is het plaatsen van zonnepanelen meestal een zeer rendabele investering. Binnen de inwoner-aanpak faciliteren we het plaatsen van zonnepanelen op woningdaken met advies en collectieve inkoopacties (actielijn 1).

Haalbare zon boven parkeerterreinen gerealiseerd in 2030

Wij onderzoeken de haalbaarheid van potentiële locaties die gemeentelijk eigendom zijn. Het gaat hierbij om locaties met een opbrengstpotentie vanaf ca 340 kWh.

2. Netverzwaring en flexibiliteit

De netbeheerder staat voor de uitdaging om het elektriciteitsnet te versterken en uit te breiden, zodat het net betrouwbaar blijft en kan worden voorzien in de groeiende elektrificatie. Naast uitbreiden is ook het bevorderen van flexibiliteit in het elektriciteitssysteem belangrijk, bijvoorbeeld door middel van slimme netwerken en energieopslag. Dit maakt het mogelijk om efficiënter om te gaan met piekbelastingen en variabele opwekking uit hernieuwbare bronnen.

Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen?

Netcongestie voorkomen: gebiedsgerichte aanpak

Om de energietransitie te versnellen en op snelheid te houden, moeten alle belanghebbenden in de regio goed samenwerken. Door gezamenlijk vooruit te kijken en vroegtijdig te anticiperen op mogelijke knelpunten, kunnen we de uitdagingen op het gebied van elektriciteit effectief aanpakken.

Dit doen we bijvoorbeeld binnen de ondernemersaanpak door met de gebiedsgerichte aanpak op bedrijventerreinen innovaties bij bedrijven te faciliteren met betrekking tot lokale uitwisseling van energie.

Dit doen wij ook door in de wijken in Heemskerk goed te monitoren waar mogelijke knelpunten kunnen gaan ontstaan door een toename in het aantal daken met zonnepanelen en door toenemende elektrificatie wanneer woningen aardgasvrij worden.

Net als op bedrijventerreinen, biedt lokale uitwisseling van energie ook in woongebieden kansen. Innovaties op het gebied van lokale opslag van energie gaan snel. Binnen enkele jaren *zouden* bijvoorbeeld buurtbatterijen een oplossing *kunnen* bieden bij het in balans brengen van vraag en aanbod van energie in een buurt.

Sportvelden, sporthallen en zwembaden bijvoorbeeld kunnen *mogelijk* ook een rol gaan spelen in het lokaal opwekken en opslaan van warmte en elektriciteit. Ook flex-toepassingen in laadinfrastructuur kunnen in de nabije toekomst een bijdrage leveren in het balanceren van het elektriciteitsnet.

De gemeente faciliteert initiatiefnemers die een haalbare businesscase willen onderzoeken.

Groei van het elektriciteitsnetwerk faciliteren

De netbeheerder (Liander) heeft de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat het elektriciteitsnet betrouwbaar blijft en bepaalt op welke plekken het netwerk verzaamd of uitgebreid moet worden en wanneer dit gaat plaatsvinden. De gemeente heeft hierin geen regisserende of opdrachtgevende rol.

Maar de versterking (verzwaring of uitbreiding) van het elektriciteitsnetwerk vereist vaak wel aanpassingen in zowel ondergrondse als bovengrondse infrastructuur. Bovengronds leidt dit waarschijnlijk tot een toename van het aantal transformatorhuisjes en verdeelstations. De gemeente zet zich in om de nodige groei te faciliteren, maar wil tegelijkertijd niet dat het faciliteren van de energietransitie ten koste gaat van bijvoorbeeld de ecologische waarden en biodiversiteit in de gemeente.

Wij faciliteren daarom een goede afstemming tussen verschillende belanghebbenden en een goede belangenafweging over de benodigde aanpassingen in de openbare ruimte. We spannen ons in om vergunningstrajecten soepel te laten verlopen.

4.4.3 Mobiliteit

Zo'n 20% van de CO₂-uitstoot in Heemskerk zelf wordt veroorzaakt door (fossiele) verkeer en vervoersbewegingen. Alle voorliggende hoofdstukken uit dit programma energietransitie richten zich primair op de gebouwde omgeving, terwijl dezelfde ondernemers en inwoners ook de transitie naar duurzame mobiliteit zullen gaan maken.

De gemeente Heemskerk staat voor de opgave om duurzame vormen van mobiliteit (fietsen, wandelen, Openbaar Vervoer (OV) en elektrische (deel)mobiliteit) te bevorderen en het fossiele brandstofverbruik terug te dringen. Dit kan door het verbeteren - en veiliger maken - van de infrastructuur voor deze modaliteiten, zodat fietsen, wandelen en het OV aantrekkelijker worden voor inwoners en bezoekers en het aantal autokilometers wordt teruggedrongen. De duurzaamste kilometer is immers de niet gereden kilometer.

Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen?

Een integraal beleidsprogramma mobiliteit vaststellen met handelingsperspectief, waarin verduurzamen van de vervoersbewegingen in Heemskerk een uitgangspunt is.

Naast het Programma Energietransitie wordt in 2024 daarom ook het Programma Mobiliteit vastgesteld. De doelstelling met betrekking tot CO₂-reductie in 2030 wordt in dit programma uitgewerkt.

Verduurzamen van de vervoersbewegingen voor woon-werk verkeer en zakelijke kilometers bij bedrijven in Heemskerk bevorderen.

Via IJmond Bereikbaar biedt de regio IJmond een gratis mobiliteitsscan aan voor bedrijven. IJmond Bereikbaar is een samenwerking tussen het bedrijfsleven, de gemeente Beverwijk, Heemskerk en Velsen en de Omgevingsdienst IJmond met als doelstelling het bevorderen van duurzame mobiliteit in de regio en het terugdringen van het aantal autokilometers. Naast verduurzamen is het tegengaan van congestie op het wegennet in de IJmond een belangrijke doelstelling. Met de mobiliteitsscan krijgen bedrijven inzicht in kansen en mogelijkheden voor het terugdringen van het autogebruik voor woon-werkverkeer en zakelijke kilometers bij medewerkers.

In Heemskerk richting 2030 gelijke tred houden tussen vraag naar en aanbod van (semi) publieke laadvoorzieningen en snellaadvoorzieningen zodat de beschikbaarheid van laadinfrastructuur geen belemmering is voor de transitie naar elektrisch vervoer.

In 2030 moet 100% van de nieuw verkochte auto's elektrisch zijn. De gemeente faciliteert de transitie naar elektrisch rijden vanuit de MRA-E concessie. Concreet wordt een groei verwacht van ca. 90 (semi)publiek laadpunten in Heemskerk in 2021 naar ca. 436 (semi)publiek laadpunten in Heemskerk in 2030. In het Programma Laadinfrastructuur Heemskerk wordt onze strategie verder uitgewerkt.

Luchtkwaliteit verbeteren en fossiele uitstoot in Heemskerk beperken

We onderzoeken de mogelijkheid van het instellen van Zero-Emissiezones in Heemskerk.

4.4.4 Actueel beleid en regionale opgaves

Nog aanvullen in 100% versie

- **Actueel houden beleid: RES, TVW.**

- **Regionale opgaves:**

pMIEK, taskforce e- infra, VAWOZ, 380KV leiding en warmtenet, NZKG? CES?

5. Samenwerking en Participatie

We hebben in het stuk al veel gesproken over samenwerken en samen doen. 'We doen het samen' is een van de vier speerpunten in de strategie.

We doen het samen in de inwonersaanpak:

Vrijwilligers koesteren

De gemeente is blij met en trots op de vrijwilligers van Eco Heemskerk, die actief zijn in het bevorderen van lokale duurzame energie en het betrekken van Heemskerkers bij de energietransitie. De gemeente Heemskerk beoogt samenwerking met Eco Heemskerk in diverse actielijnen.

Samenwerken met sociale partners

De samenwerking met de sociale partners willen we verder blijven versterken om een brede groep inwoners te ondersteunen, zoals in de aanpak van energiearmoede.

Wij hebben in Heemskerk ook een succesvolle samenwerking met woningcorporatie Woonopmaat. Wij trekken samen op om energiearmoede aan te pakken.

Inwoners betrekken

Effectieve communicatie met inwoners is cruciaal voor het vergroten van betrokkenheid. Daarom starten we met een communicatiestrategie die gebaseerd is op principes zoals luisteren & samen doen, contact maken & netwerken, verkennen & gebruiken en denken vanuit de behoeften van inwoners.

Diversiteit aan Doelgroepen

Onze actielijnen zijn gericht op het bereiken van diverse doelgroepen. We bieden meer ondersteuning aan doelgroepen die dat nodig hebben, terwijl we zelfredzame inwoners faciliteren. Deze aanpak wordt weerspiegeld in de verschillende actielijnen.

We doen het samen in de aanpak maatschappelijke organisaties

Onze actielijnen zijn gericht op het bereiken van diverse doelgroepen. We starten met luisteren, contact maken en verkennen. We willen aansluiten aan op de behoeftes die er zijn. Deze aanpak wordt weerspiegeld in de verschillende actielijnen.

We doen het samen in de ondernemersaanpak

Binnen de IJmond Regio zijn twee belangrijke samenwerkingsverbanden tussen bedrijfsleven en overheid ontstaan met betrekking tot de energietransitie: Greenbiz IJmond en IJmond Bereikbaar. Heemskerk neemt eveneens deel aan deze initiatieven. Deze organisaties hebben als doel om bedrijven in de IJmond te ondersteunen bij duurzaamheidsadvies en -projecten.

Voor de uitvoering van de actielijnen in dit programma werken we samen met deze twee organisaties om een brede groep ondernemers te bereiken. We bieden niet alleen advies op maat, maar bevorderen ook samenwerking binnen specifieke gebieden en sectoren, waardoor ondernemers kunnen innoveren en van elkaar kunnen leren.

We doen het samen in de overkoepelende opgaves.

(Boven)regionaal beleid

We participeren in regionale overlegstructuren en samenwerkingsverbanden om bovenlokale vraagstukken in de energietransitie gezamenlijk op te pakken. Bijvoorbeeld de MRA, de NZKG, samenwerking met IJmondgemeentes. We vertegenwoordigen hierin het Heemskerkse belang, en denken actief mee in oplossingen die waarde kunnen toevoegen aan de regio en benutten de hogere schaalniveaus voor lobby en het gezamenlijk binnenhalen van Europese subsidies.

(Ondergrondse) energie/ warmte infrastructuur

De gemeenten in de IJmond zijn in de energietransitie in grote mate afhankelijk van andere partijen om te voorzien in de benodigde energie infrastructuur. Bijvoorbeeld Liander en HVC.

Gemeenten zijn geen opdrachtgever richting deze partijen. De samenwerking stoelt zich dan ook op de agenda's zo goed mogelijk op elkaar afstemmen, knelpunten met elkaar bespreken en waar mogelijk oplossen, partners zoeken, en bijdragen aan de haalbaarheid van plannen (ieder binnen de eigen rol en verantwoordelijkheid).

6. Sturing en middelen

6.1 Sturing

6.1.1. Sturingscyclus

Dit programmaplan is opgesteld met de kennis van nu. In dit programma worden doelen en ambities gesteld voor 2030, met als uiteindelijke stip op de horizon 2050. Het overkoepelende doel is CO₂ uitstoot reduceren. Maar het doel voor Heemskerk is vooral ook om tot 2030 zoveel mogelijk inwoners, ondernemers en organisaties in beweging krijgen.

Met de kennis van nu prioriteren we op **16 actielijnen** om deze doelen te bereiken. We moeten immers gaan versnellen ten opzichte van de huidige inzet. De acties en maatregelen die we deze en de komende collegeperiode gaan uitvoeren en de intensiteit ervan zijn nog niet allemaal uitgekristalliseerd. Deels zijn de focuspunten van de actielijnen namelijk nieuw en moeten we de aanpak nog gaan vormgeven.

We werken met een jaarlijkse plan-do-check-act cyclus en sluiten aan bij de reguliere planning en control-cyclus:

1. In Q4 werken we de acties en maatregelen voor de volgende twee kalenderjaren uit, inclusief raming inzet middelen, welke worden verwerkt in de perspectiefnota (met eventuele doorwerking in de begroting)
2. We gaan aan de slag met uitvoeren van de acties en maatregelen. Tussentijdse voortgang wordt vermeld in de 1^e Bestuursrapportage.
3. Halverwege het jaar beoordelen we de voortgang, bekijken we of de prioriteiten nog juist zijn gesteld en kijken we waar bijstelling nodig is. Dit verwerken we in de 2^e Bestuursrapportage. De planning voor de twee opvolgende kalenderjaren wordt weer opgesteld in Q4.
4. Verantwoording over de voortgang vindt tenslotte plaats in het jaarverslag.

Tweejaarlijks:

1. Berekenen we de CO₂-reductie in de gemeente en monitoren we de betrokkenheid van de Heemskerkse inwoners via een enquête.
2. Beoordelen we of de actielijnen nog actueel zijn. Zo nodig stellen we bij.

6.1.2. Focus voor 2024 met doorkijk naar 2025

De tabel hieronder geeft een beknopt overzicht van waar de focus van het programma ligt voor de komende 2 jaar.

In 2024 ligt de focus op het zorgvuldig opbouwen en opschalen van de interne organisatie. We continueren bestaande inzet en starten op de actielijnen waar de voorbereidingen al lopen of waarvoor een wettelijke termijn gesteld is (blauw). We bouwen uit op de overige actielijnen, zodra de formatie is aangevuld met voldoende capaciteit.

In de perspectiefnota 2025-2028 volgt een planning voor aanvullende inzet voor de komende jaren.

#	Benaming actielijn	Focus 2024-2025
1	Bewustwording en brede ondersteuning aan alle inwoners	Opstellen/ uitvoeren meerjarig communicatiestrategie Continueren brede ondersteuning aan alle inwoners v.a. 2025 opschalen van de inzet afh. capaciteit
2	Aanpak energiearmoede	Uitvoeren lokale aanpak energiearmoede
3	Aanpak woonbezitters label D	Opstellen/ uitvoeren lokale aanpak woningen vanaf energielabel D – Nationaal Isolatieprogramma
4	Aanpak VvE's	v.a. 2024/ 2025 afh. capaciteit
5	Aanpak verhuurders	v.a. 2024/ 2025 afh. capaciteit
6	Koplopers	v.a. 2024/ 2025 afh. capaciteit
7	Wijkaanpak	v.a. 2024/ 2025 afh. capaciteit
8	Gemeentelijk vastgoed	Vaststellen DJMOP 4 gebouwen + Plaatsen zonnepanelen gemeentehuis en kinderboerderij WKO efficiënter inrichten gemeentehuis Uitvoering verduurzamen gemeentelijk vastgoed vraagt separaat raadsbesluit
9	Scholen	Revitalisatie Dali College Beschikbaar stellen middelen voor bijdragen aan routekaart scholen vraagt separaat raadsbesluit
10	(Sport) verenigingen en stichtingen	v.a. 2024/ 2025 afh. capaciteit
11	(Grote) maatschappelijke instellingen	
12	Kleine praktijken in de gezondheidszorg	
13	Branche aanpak	Continueren huidige inzet: regulier overleg met de ondernemers vanuit de gemeente en uitvoeren van diverse projecten met Greenbiz.
14	Individuele aanpak	v.a. 2025 opschalen van de inzet
15	Bedrijventerreinen aanpak	
16	Handhaving op wet- en regelgeving	Handhaving op wet- en regelgeving door omgevingsdienst
-	Overkoepelende opgaves	Verkennen haalbaarheid warmtenet, Actualisatie RES, evaluatie TVW, energieroute (grootschalige opwek A9 zone) v.a. 2025 opschalen van de inzet afh. capaciteit

6.2. Middelen

Om de doelen en ambities uit dit programma te verwezenlijken, heeft de gemeente de volgende middelen ter beschikking gekregen of zelf al ter beschikking gesteld:

Tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE)

Vanaf 2023 krijgt Heemskerk middelen van het Rijk ten behoeve van personele inzet op energie en klimaat. De uitkering is specifiek bedoeld om bij te dragen aan klimaatmitigatie.

De middelen zullen grotendeels worden ingezet voor personele uitbreiding.

2023	€ 726.106
2024	€ 732.693
2025	€ 739.279.
2026	n.n.b, maar minstens even hoog als ervoor
2027	n.n.b, maar minstens even hoog als ervoor

Nationaal Isolatie Programma (NIP)

In 2023 vroeg Heemskerk middelen aan uit het Nationaal Isolatieprogramma voor de inzet op isolatie bij woningen met een slecht label in combinatie met een gemiddelde WOZ-waarde. Deze middelen mag de gemeente besteden tot en met 31 januari 2026:

2023	€445.300
2024	€144.540

De verwachting is dat er voor de opvolgende jaren meer middelen beschikbaar komen.

Energiebesparingsprogramma Woningen (EBP)

De provincie Noord-Holland zet in op het reduceren van CO₂ door middel van het Energiebesparingsprogramma Woningen. De subsidie is bedoeld als cofinanciering voor projecten om inwoners te stimuleren en adviseren rondom energiebesparing.

Wij hebben een aanvraag ingediend voor €154.207 voor cofinanciering van onze NIP-aanpak.

Aanpak Energiearmoede

De gemeente Heemskerk biedt hulp bij het verlagen van de energierekening. Hiervoor maken wij gebruik van middelen die de gemeenteraad heeft vrijgemaakt en middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld (SPUK-regeling). De Aanpak Energiearmoede loopt vooralsnog tot en met 31 december 2025. Voor die datum moeten alle rijksmiddelen zijn besteed.

Bestemmingsreserve Aanpak energiearmoede Heemskerk	€ 500.000
SPUK-regeling Rijk:	
2022	€ 197.522
	€ 321.698
2023	€ 274.335

Overige gemeentelijke budgetten

Incidenteel budget evaluatie en actualisatie Transitie Visie Warmte (Begroting 2023-2026)	€ 50.000
Structureel budget Advieskosten energietransitie	€ 25.000
Bestemmingsreserve Energietransitie ¹⁰	€ 91.096
Reguliere jaarprogramma van OD-IJ	

Zijn alle activiteiten uit het programma Energietransitie hiermee financieel afgedekt?

Het antwoord is 'nee'. Vanuit het CDOKE-budget ontstaat de financiële mogelijkheid om het personeelsbestand binnen de organisatie uit te breiden met projectleiders en projectmedewerkers om projectplannen op te stellen en projecten te coördineren. Echter, de middelen voor projectuitvoering, waaronder kosten voor ondersteuning van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers middels advies, ontzorging en actieve hulp, zijn niet volledig gedekt.

De verduurzaming van het eigen vastgoed en wagenpark, en de implementatie van de routekaart scholen zijn ook niet inbegrepen. Over deze onderwerpen zal apart worden gesproken en besloten door de gemeenteraad. Evenzo zal de gemeenteraad beslissen over eventuele financiële gevolgen met betrekking tot het warmtenet, zoals het aanpassen van het tijdschema voor groot onderhoud in de openbare ruimte om het optimaal af te stemmen op de aanleg van het warmtenet.

¹⁰ Tot en met 2024 staan er nog vermeerderingen en verminderingen in de planning voor deze reserve. Als we alle uitgaven binnen de ramingen houden, hebben we nog € 91.096 aan vrij aanwendbaar staan. Het doel van deze bestemmingsreserve betreft het dekken van plannen van plannen die worden ontwikkeld ter voorbereiding en uitvoering van de energietransitie.

Bijlagen concept

- **Begrippenlijst**

- **Overzicht actielijnen**

Aanpak	Actielijn	Benaming actielijn
Inwoners aanpak	Actielijn 1	Informeren algemeen
Inwoners aanpak	Actielijn 2	Aanpak energiearmoede
Inwoners aanpak	Actielijn 3	Aanpak woonbezitters label D
Inwoners aanpak	Actielijn 4	Aanpak VvE's
Inwoners aanpak	Actielijn 5	Aanpak verhuurders
Inwoners aanpak	Actielijn 6	Koplopers
Inwoners aanpak	Actielijn 7	Wijkaanpak
Aanpak maatschappelijke organisaties	Actielijn 8	Gemeentelijk vastgoed
Aanpak maatschappelijke organisaties	Actielijn 9	Scholen
Aanpak maatschappelijke organisaties	Actielijn 10	(Sport) verenigingen en stichtingen
Aanpak maatschappelijke organisaties	Actielijn 11	(Grote) maatschappelijke instellingen
Aanpak maatschappelijke organisaties	Actielijn 12	Kleine praktijken in de gezondheidszorg
Ondernemersaanpak	Actielijn 13	Branche aanpak
Ondernemersaanpak	Actielijn 14	Individuele aanpak
Ondernemersaanpak	Actielijn 15	Bedrijventerreinen aanpak
Ondernemersaanpak	Actielijn 16	Handhaving op wet- en regelgeving
Overkoepelde opgaves	n.v.t.	Een aardgasvrij Heemskerk
Overkoepelde opgaves	n.v.t.	Elektriciteit
Overkoepelde opgaves	n.v.t.	Duurzame mobiliteit
Overkoepelde opgaves	n.v.t.	Regionale opgaves en beleid

- **Routekaart/ Programma planning**

Excel document volgt

- **Resultaten bewoner enquête**

volgt